

MATURITNÍ ZKOUŠKA

z francouzského
jazyka

Písenná práce

OBSAH

Úvod	5
1 Písemná práce jako součást maturitní zkoušky z francouzského jazyka	6
1.1 Obecná struktura písemné práce a skóre	6
1.2 Čas vymezený na testování	7
1.3 Povolené pomůcky	7
2 Testový sešit a záznamový arch	7
2.1 Práce s testovým sešitem	7
2.2 Práce se záznamovým archem	8
3 Požadavky na písemný projev žáka	8
4 Zadání písemné práce	10
5 Rozsah textu a počítání slov	12
6 Slohové útvary	13
6.1 Korespondence	15
6.1.1 Dopis	15
6.1.2 E-mail	19
6.1.3 Motivační dopis	20
6.1.4 Pozvánka	22
6.1.5 Žádost	22
6.2 Charakteristika	24
6.3 Vypravování	25
6.4 Článek	27
6.5 Popis	29
6.6 Zpráva, oznámení	31
6.7 Návod, instrukce	33
7 Hodnocení písemné práce	34
7.1 Kritéria hodnocení písemné práce	34
7.2 Hodnocení písemné práce podle kritérií hodnocení	37
7.2.1 Zpracování zadání a obsah	37
7.2.2 Organizace a koheze textu	43
7.2.3 Slovní zásoba a pravopis	46
7.2.4 Mluvnické prostředky	51
8 Přílohy	56
Příloha 1: Titulní strana testového sešitu	56
Příloha 2: Záznamový arch	57
Příloha 3: Kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce	58
Příloha 4: Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce	59
Příloha 5: Reforma francouzského pravopisu	60
Příloha 6: Prostředky textové návaznosti (PTN)	62

ÚVOD

Příručka má sloužit jako informační opora učitelům a žákům středních škol při přípravě na **dílčí zkoušku ve společné části maturitní zkoušky z francouzského jazyka – písemnou práci**. Její obsah vychází z požadavků na žáka vymezených v *Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky*¹ i ze zkušeností získaných v průběhu hodnocení písemných prací v rámci maturitní zkoušky ve školním roce 2011/2012. Obsah příručky zároveň reflektuje dotazy učitelů a žáků, které jsme obdrželi po skončení písemné části maturitní zkoušky ve školním roce 2011/2012 prostřednictvím informační linky CERMATu.

Věříme, že vám příručka poslouží jako zdroj informací o písemné práci z francouzského jazyka a umožní vám nahlédnout do problematiky psaní a hodnocení písemné práce. Položíte-li si během četby materiálu otázky, na které v něm nenajdete odpovědi, neváhejte nás kontaktovat prostřednictvím informační linky CERMATu (info@novamaturita.cz).

1 Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky platný od školního roku 2009/2010. Francouzský jazyk. Základní úroveň obtížnosti. Praha: MŠMT, 2008. Dostupný na www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html

1 PÍSEMNÁ PRÁCE JAKO SOUČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY Z FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

Písemná práce je jednou ze tří dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky z francouzského jazyka. Aby žák uspěl u celé maturitní zkoušky z francouzského jazyka, musí uspět ve všech třech dílčích zkouškách, tedy i v písemné práci. Pokud žák v písemné práci neuspěje, nemusí opakovat celou maturitní zkoušku z francouzského jazyka, ale opakuje jen tu dílčí zkoušku, v níž neuspěl.

Dílčí zkouška	Čas na konání zkoušky	Váha dílčí zkoušky
Didaktický test	95 min.	50 %
Písemná práce	60 min.	25 %
Ústní zkouška	15 min.	25 %

Písemnou práci píše žák v tentýž den jako didaktický test. Písemná práce následuje po didaktickém testu. Jednotné zkušební schéma, tedy den a čas konání písemné práce, je zveřejněno CERMAtem před konáním MZ v daném školním roce a zkušebním termínu.

Písemné práce z francouzského jazyka jsou hodnoceny centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli, dle centrálně stanovené a jednotné metodiky a kritérií hodnocení. Originál záznamového archu žáka zůstává po ukončení testování ve škole. Ihned po skončení písemné maturitní práce jsou do CERMATu elektronickou cestou zaslány naskenované záznamové archy žáků k hodnocení a dalšímu zpracování výsledků.

1.1 OBECNÁ STRUKTURA PÍSEMNÉ PRÁCE A SKÓRE

Písemná práce z francouzského jazyka se skládá **ze dvou částí. Každá část obsahuje jednu úlohu, která je specifikována zadáním.** V každé části písemné práce žák zpracovává v požadovaném rozsahu slov jedno téma/jednu komunikační situaci.

V první části písemné práce lze získat nejvýše **24 bodů**, ve druhé části nejvýše **12 bodů**. V písemné práci tedy může žák dosáhnout maximálně **36 bodů**.

Část PP	1. část	2. část	Celkem v PP
Váha části	24 bodů	12 bodů	36 bodů
Požadovaná délka textu	120–150 slov	60–70 slov	180–220 slov

Pro písemnou práci je mezní hranice úspěšnosti stanovena na 44 % z maximálního skóre. Aby žák v písemné práci uspěl, musí získat **nejméně 16 bodů**.

Získané body za obě části se sčítají. V praxi to znamená, že žák, který získal např. 10 bodů za první část písemné práce a 6 bodů za 2. část písemné práce, celkově v písemné práci uspěje. Pokud žák napíše jen první část písemné práce a získá za ni nejmeně 16 bodů, uspěje v celé písemné práci, přestože získá 0 bodů za druhou část písemné práce.

1.2 ČAS VYMEZENÝ NA TESTOVÁNÍ

Na písemnou práci z francouzského jazyka je vyhrazeno **60 minut. Jejich součástí je i čas na přečtení a promyšlení zadání a zápis odpovědí do záznamového archu.**

Žák by se měl dostatečně dlouhou dobu před konáním maturitní zkoušky seznámit se strukturou zadání písemné práce a vyzkoušet si celou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu 60 minut napsat.

Zadání z předešlých ročníků maturitní zkoušky najdete na www.novamaturita.cz.

1.3 POVOLENÉ POMŮCKY

V průběhu testování mohou žáci používat vlastní slovníky, pokud neobsahují zvláštní přílohy věnované jednotlivým vybraným typům textů, např. korespondenci.

Některé slovníky obsahují samostatnou část, ve které jsou uvedeny základní charakteristiky vybraných typů textů (např. jak napsat formální dopis nebo zprávu, v čem se liší psaní formálního a neformálního dopisu), zpracované ukázky textů, užitečné fráze k jednotlivým typům textů, vhodná oslovení/zakončení u formálních dopisů apod. Protože jde o znalosti a dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, nesmí slovníky s uvedenými přílohami během testování používat. Stejně tak **není přípustné, aby slovník obsahoval vepsané poznámky týkající se charakteristiky textů.**

Před konáním písemné práce kontroluje vhodnost slovníků zadavatel. Během testování není možné vzdálit se z místa a komunikovat se spolužáky. Pokud si tedy žák nepřinese vlastní slovník nebo nevyužije nabídky zapůjčit si slovník ve škole, nebude mu umožněno si od někoho v učebně během testování slovník půjčit.

Není stanoven žádný seznam, který by určoval, jaké slovníky žák může nebo nemůže při psaní písemné práce použít. Je na žákovi, zda použije překladový či výkladový slovník, měl by však vždy volit slovník/typ slovníku, na který je zvyklý, a v němž se umí orientovat. Nevhodný slovník nebo nedostatečná dovednost pracovat s ním efektivně vede zpravidla k časovým ztrátám během testování (vyhledání správného výrazu trvá příliš dlouho) nebo k výběru nevhodného výrazu.

2 TESTOVÝ SEŠIT A ZÁZNAMOVÝ ARCH

2.1 PRÁCE S TESTOVÝM SEŠITEM

Na titulní straně testového sešitu (příloha 1) je uvedeno jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh. **Během testování si žák může dělat do testového sešitu poznámky.** K jejich zápisu je dostatek volného místa pod zadáním písemné práce. Žák také může k psaní poznámek, osnovy a/nebo konceptu využít poslední stranu testového sešitu. **Poznámky v testovém sešitu nejsou předmětem hodnocení.**

2.2 PRÁCE SE ZÁZNAMOVÝM ARCHEM

Písemnou práci žák zapisuje do záznamového archu (příloha 2). V něm je vymezený prostor pro zápis odpovědi pro 1. a 2. část písemné práce. **Žák svou písemnou práci píše na předtištěné řádky v záznamovém archu.** Vedle dvou řádků jsou v něm uvedeny přibližné počty slov a také jsou v něm vyznačené šedě podbarvené řádky. Jde o orientační ukazatele, které mají žáka upozornit, že se blíží k vymezenému limitu slov. **Do řádků na šedém podtisku může žák psát. Text zde uvedený je samozřejmě hodnocen jako součást písemné práce.** Řádky na šedém podtisku žák využije například tehdy, pokud v písemné práci výrazně škrtal.

Pokyny k vyplnění záznamového archu jsou uvedeny na titulní straně testového sešitu a před zahájením dílčí zkoušky na ně žáky upozorňuje i zadavatel písemné práce. Nedodržení pokynů pro zápis písemné práce do záznamového archu může vést k tomu, že písemná práce nebude hodnocena. Takový případ může nastat například tehdy, je-li práce nečitelná (z důvodů nečitelného rukopisu či použití nevhodné psací potřeby) nebo napsaná jinam než do vymezeného prostoru v záznamovém archu.

Záznamový arch v aktualizované podobě platné od školního roku 2012/2013 je zveřejněn na www.novamaturita.cz.

■ Nečitelný text

Nečitelná písemná práce není hodnocena. Pokud jsou v písemné práci čitelné alespoň některé úseky textu, jsou hodnoceny, žák se však nevyhne ztrátám bodů za nečitelné části rukopisu, například ve slovní zásobě.

■ Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu

Hodnotitel není povinen hodnotit tu část písemné práce, která je napsána mimo vymezený prostor v záznamovém archu. Pokud např. žák napíše závěr článku nebo zakončení dopisu mimo vymezený prostor, hodnotitel tuto část neakceptuje, tj. považuje ji za chybějící. Práce bude hodnocena, ale žák bude penalizován za to, že mu v práci chybí např. závěr článku nebo zakončení dopisu (a tím i zpracovaný některý z bodů zadání).

Je vhodné, aby si žák před konáním maturitní zkoušky vyzkoušel napsat alespoň jednu celou modelovou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu do záznamového archu.

3 POŽADAVKY NA PÍSEMNÝ PROJEV ŽÁKA

Požadavky na dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, jsou spolu s tematickými okruhy a komunikačními situacemi vymezeny v katalogu požadavků. Žák dovede v rámci požadovaného slohového útvaru:

- popsat místo, cestu, věc, osobu, zážitek, událost, zkušenost, děj apod.;
- popsat a/nebo představit sebe i druhé;
- popsat pocity a reakce, např. libost/nelibost, souhlas/nesouhlas, překvapení, obavu;
- vyjádřit názor/postoj a morální stanovisko, např. omluvu, lítost;

- › vyjádřit vlastní myšlenky;
- › vyjádřit úmysl, přání, žádost, prosbu, nabídku, pozvání, doporučení apod.;
- › zdůvodnit určité činnosti a/nebo skutečnosti;
- › vysvětlit problém a/nebo navrhnout řešení problému;
- › vysvětlit a/nebo zdůraznit, co považuje za důležité;
- › sdělit/ověřit si specifické informace a zprávy;
- › požádat o specifické informace;
- › shrnout a/nebo využít předložené faktografické informace;
- › zeptat se na názor, postoj, pocity, problém apod.;
- › zodpovědět jednoduché dotazy.

Z katalogu požadavků dále citujeme:

Žák dovede s ohledem na požadovaný slohový útvar napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny dostatečně jasně a přesně, adekvátně záměru (zadání) a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu.

Myšlenky a informace jsou v textu řazeny lineárně a tam, kde je to vhodné, jsou propojeny běžnými spojovacími výrazy. Text je vhodně organizován. Pokud to vyžaduje typ textu nebo zadání písemné práce, je slohový útvar ve standardizované konvenční podobě.

Jazykové prostředky a funkce jsou v rámci požadované úrovně obtížnosti použity přesně, vhodně a v odpovídajícím rozsahu. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na situaci a příjemce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí však narušit srozumitelnost.

Požadavky na žáka uvedené v katalogu požadavků zohledňují i vymezení referenční jazykové úrovně B1 podle stupnice *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (SERRJ).

Platný katalog požadavků najdete na www.novamaturita.cz.

Popis referenční jazykové úrovně B1 pro písemný projev a písemnou interakci najdete ve *Společném evropském referenčním rámci pro jazyky* na straně 63 a 64. Dokument je v českém překladu dostupný například na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (www.msmt.cz).

4 ZADÁNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Součástí každé části písemné práce je zadání, které specifikuje, jaké požadavky má žák v písemné práci splnit. Hodnotitel pak posuzuje, do jaké míry a v jaké kvalitě žák tyto požadavky splnil. **Zadání písemné práce je v českém jazyce.** Může být doplněno o **krátký stimul** (např. úryvek z dopisu, inzerát, nákres), který je uveden ve francouzském jazyce.

Ze zadání se žák dozví, jaký **typ textu** a na jaké **téma/v rámci jaké komunikační situace** má text zpracovat, **jak dlouhý** má text být, kdo je jeho **očekávaným příjemcem** (čtenářem) a jakou **komunikační funkci** má text splnit. Součástí zadání jsou i **dílčí požadavky** (body zadání), které má žák ve své práci v odpovídající míře podrobnosti zpracovat. **Klíčové informace a výrazy jsou v zadání vždy uvedeny tučně**, aby je žák nemohl přehlédnout.

Po přečtení zadání písemné práce by si žák měl být schopen odpovědět na tyto otázky:

- › Jak **dlouhý text** mám napsat?
- › Jaký **typ textu** mám zpracovat?
- › Kdo je **příjemcem** textu?
- › Jaký je **stupeň formálnosti** textu?
- › Jaké **formální náležitosti** má text obsahovat?
- › Jaký je **účel** textu?
- › Jakého **tématu/komunikační situace** se text týká?
- › Jaké **dílčí požadavky** musím do textu zahrnout?

Ukázka zadání pro 1. část písemné práce:

Komunikační situace

Téma: stěhování, bydlení

Příjemce:
kamarádka

Styl: neformální
(kamarádka, tedy známá osoba)

Nedávno jste se **přestěhoval/a se svými rodiči** do nového bytu/domu a chcete se o tuto informaci **podělit** se svou francouzsky mluvící kamarádkou Suzanne. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- ◆ **sdělíte, proč** píšete;
- ◆ **popíšete** svůj nový byt/dům (uvedete **alespoň dvě** informace);
- ◆ **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí;
- ◆ **pozvete** ji na návštěvu.

Rozsah textu:
120–150 slov

Typ textu: dopis

Body zadání:

- ① sdělení důvodu k napsání dopisu;
- ② popis (uvedení alespoň dvou informací o novém bydlení);
- ③ sdělení, co se líbí/nelíbí;
- ④ pozvání na návštěvu.

V písemné práci doporučujeme dodržet sled informací tak, jak jsou seřazeny požadavky v bodech zadání. Žák může změnit pořadí zpracování jednotlivých dílčích bodů, musí ale dbát na dodržení linearitu textu a logického uspořádání informací.

Z výše uvedeného zadání by měl žák dokázat zjistit nebo odvodit odpovědi na následující otázky:

› **Jak dlouhý text má napsat?**

Text je v rozsahu 120–150 slov.

› **Jaký typ textu má zpracovat?**

Jedná se o dopis.

› **Kdo je příjemcem textu?**

Příjemcem je známá osoba (kamarádka Suzanne).

› **Jaký má být stupeň formálnosti textu?**

Dopis je určen kamarádce, proto volíme neformální rovinu projevu – použijeme neformální jazyk a přátelský tón.

› **Jaké formální náležitosti má text obsahovat?**

Oslovení i rozloučení bude neformální, na závěr dopisu připojíme své jméno (skutečné nebo smyšlené). Dopis by měl být rozdělen do odstavců. Pokud není v zadání požadováno např. datum, pak ho neuvádíme.

› **Jaký je účel textu?**

Sdělit informace a pozvat příjemce dopisu na návštěvu.

› **Jakého tématu/komunikační situace se text týká?**

Stěhování/změna bydliště a bydlení.

› **Jaké dílčí požadavky mají být do textu zahrnuty?**

Obsahově je tato písemná práce vymezena čtyřmi body zadání:

- ① sdělit informace o přestěhování;
- ② popsat nový byt/dům, tzn. poskytnout alespoň 2 informace o bytě/domě;
- ③ vyjádřit libost/nelibost, tzn. uvést, co se nám na novém bytě/domě líbí nebo nelíbí;
- ④ pozvat kamarádku na návštěvu.

Ze zadání a stylistické roviny vychází i výběr některých gramatických struktur, prostředků textové návaznosti a určitý okruh slovní zásoby.

Žáci by si před zahájením plánování písemné práce měli pozorně přečíst její zadání. Důsledkem ledabylého čtení zadání nebo přehlédnutí některého z požadavků/bodů zadání je zbytečná ztráta bodů při hodnocení písemné práce. V odůvodněném případě může být práce ohodnocena i 0 body, např. není-li dodrženo téma vyplývající ze zadání (není akceptována komunikační situace vymezená zadáním) a/nebo není-li dodržena požadovaná charakteristika textu a/nebo je-li text výrazně kratší než požadovalo zadání.

5 ROZSAH TEXTU A POČÍTÁNÍ SLOV

Rozsah textu je dán intervalem počtu slov v zadání písemné práce. V případě 1. části písemné práce má žák napsat text v rozsahu 120–150 slov, ve 2. části písemné práce text v rozsahu 60–70 slov. Žák by si měl v průběhu přípravy na maturitní zkoušku procvičovat psaní 1. a 2. části písemné práce v požadovaném rozsahu a seznámit se se zásadami počítání slov ve francouzském jazyce.

■ Jako jedno slovo se počítají:

- **předložky** (např. *à, de, pour*)
- **spojky** (např. *et, mais*)
- **zájmena** (např. *je, nous, me*)
- **citoslovce** (např. *attention, chut, oui*)
- **členy** (v nestaženém tvaru – např. *le, lui, du, aux*)
- **zkratky** (např. *etc., DOM*)
- **víceslovná vlastní jména** (i jméno a příjmení) a názvy, včetně českých vlastních jmen, která nemají francouzský ekvivalent (např. *Emilie Nováková, Jean Dubois, Jean-Paul, Ústí nad Labem; Mont St. Michel*)
- **e-mailová adresa** (např. *paul.jaunet@gmail.com*)
- **poštovní adresa** (např. *F. Baillard, 15, rue de la Liberté, 99231 Villeneuve*)
- **složeniny spojené spojovníkem** (např. *chef-d'œuvre, sans-abri*)
- **stažené tvary** (např. *m'avait, l'ai, qu'avant, l'histoire, d'abord, c'est*)
- **slovem rozepsané datum** (např. *le 12 mai*)
- **řadové číslovky** (např. *1er, 2ème*)

■ Jako slovo se nepočítají:

- **číslovky psané číslicemi** (např. *1989, 22. –23. 4., 29. 9. 2012*)
- **opakovaná vlastní jména** (např. *Mon ami s'appelle Pierre. Pierre est vraiment gentil...*)

Příklady počítání slov:

après-midi, c'est-à-dire = 1 slovo

de la, parce que, qu'est-ce que, es-tu content = 2 slova

à côté de, tu es content, je n'ai pas = 3 slova

je ne lis pas = 4 slova

je ne l'ai pas fait = 5 slov

■ Specifické případy:

Je-li téma zadání převzato doslovně jako nadpis, slova jsou zahrnuta do celkového počtu slov. Pokud se tentýž slovní řetězec vyskytne v textu znovu, do počtu slov už započítáván není.

6 SLOHOVÉ ÚTVARY

Požadované dovednosti jsou v rámci 1. a 2. části písemné práce ověřovány na běžných slohových útvarech. V každé části žák zpracovává na základě zadání jiný typ textu. V 1. a 2. části písemné práce se mohou objevit následující formy písemného projevu (slohové útvary):

1. část písemné práce	2. část písemné práce
<ul style="list-style-type: none"> ■ Korespondence (dopis, e-mail) ■ Charakteristika ■ Vypravování ■ Článek ■ Popis 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Korespondence (e-mail) ■ Popis ■ Zpráva ■ Oznámení ■ Instrukce, návod

Text splňuje požadovanou charakteristiku, pokud jsou dodrženy **formální náležitosti** daného slohového útvaru (např. nadpis, oslovení, zakončení, organizace textu), je-li napsán v odpovídajícím **stylu** (např. formální/neformální) a jeho celkové vyznění odráží **vztah k příjemci** (např. kamarád, učitel), který je určen v zadání. Pro hodnocení práce je také zcela zásadní dodržení **tématu a komunikačního cíle**, jež mají stejnou důležitost jako dodržení typu textu. Nesplnění požadovaného typu textu nebo tématu/komunikačního cíle je posuzováno jako nedodržení charakteristiky textu a práce se dále nehodnotí.

■ Slohový postup

V každém typu textu převažuje jiný slohový postup (např. popisný, výkladový, vyprávěcí, úvahový, informační) a je plněna jiná komunikační funkce určená zadáním (např. přesvědčit, informovat, vysvětlit). Tak např. v dopise se mohou objevit téměř všechny slohové postupy i komunikační funkce, v krátké novinové zprávě pak slohový postup informační a převažující komunikační funkcí zde bude někoho informovat. Pokud žák zahrne do textu i jiný slohový postup, než danému typu textu přísluší, zvažuje hodnotitel, zda v textu převažuje ten slohový postup, který je po žákovi požadován.

Například:

V zadání je uvedeno, že má žák napsat vypravování. Převažujícím slohovým postupem má být postup vyprávěcí. Žák však do svého textu zahrne i popisné pasáže. V tomto případě je na hodnotiteli, aby zvážil, zda v textu dominuje slohový postup vyprávěcí, a je tudíž splněn charakteristický rys typu textu vypravování, nebo zda popisné pasáže zastiňují a narušují vypravování.

■ Styl textu

Vztah pisatele ke čtenáři/adresátovi a účel písemné komunikace určují styl textu (styl formální, neformální, neutrální/semiformální). Styl stížnosti, kterou píše zákazník na reklamační oddělení, bude formální a úřední; styl přátelského dopisu, který píše kamarád kamarádovi z prázdnin, bude naopak neformální a osobní. Styl textu nezahrnuje pouze hledisko použitého jazyka v závislosti na vztahu k adresátovi, ale promítá

se do něj například i celkové vyznění sdělení (např. přátelské, zdvořilé), použité mluvnické prostředky a prostředky textové návaznosti, proto je styl textu hodnocen celkově v rámci požadované charakteristiky textu. Jednota stylu by měla být dodržena v celém textu.

■ Formální náležitosti typu textu

Jednotlivé typy textů se liší také požadovanými formálními náležitostmi. Například v dopise si všímáme toho, zda je v něm uvedeno oslovení a rozloučení; u článku sledujeme, zda má nadpis. V běžném typu textu, který nemá speciálně určené standardizované formální náležitosti, např. popis nebo vypravování, sledujeme, zda je text formálně a graficky členěn na úvod, hlavní část a závěr.

Typ textu	Požadované formální náležitosti dle typu textu
Korespondence: dopis (1. část PP)	Formální dopis: datum, místo; ² oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců Neformální dopis: datum, místo; ² oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (1. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (2. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis
Charakteristika (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Vypravování (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Článek (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Zpráva, oznámení (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Instrukce, návod (2. část PP)	Nadpis; grafické členění z obsahového hlediska podle jednotlivých dílčích kroků do odstavců či jinak oddělených logických celků (např. odrážky)

2 Pokud **nebudou** datum a místo v dopise požadovány, bude toto uvedeno v instrukci vpravo pod zadáním (např. *Neuvádějte datum a místo napsání dopisu.*).

Úlohy k nácviku zpracování základních typů textů včetně jejich charakteristik jsou běžnou součástí učebnic označených úrovní B1. Tato metodická příručka nemá za cíl tyto materiály suplovat. Následující kapitoly proto pouze shrnují požadované charakteristiky textů a upozorňují na ty aspekty typů textů, které mají být v písemné práci dodrženy.

6.1 KORESPONDENCE

6.1.1 DOPIS

■ Charakteristika

Dopis je písemné sdělení pisatele adresátovi, kterého pisatel v úvodu oslovuje. Sdělení je ukončeno podpisem pisatele. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy dopisu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního dopisu** je důvěrný vztah mezi autorem dopisu a jeho příjemcem (adresátem). Příkladem **formálního dopisu** je např. dopis úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

Dopis může mít **různé tematické zaměření a plnit různou komunikační funkci v závislosti na zadání**. Proto se v něm mohou vyskytnout **různé slohové postupy**.

U maturitní zkoušky se dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Dopis obsahuje **záhlaví** s adresou pisatele a příjemce a **samotný text dopisu**. Uvádění záhlaví dopisu není u písemné maturitní zkoušky vyžadováno.

Samotný text dopisu se **formálně člení do tří základních odstavců**: úvodu, hlavní části a závěru. Tyto odstavce mohou být dále děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem dopisu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Dopis	
Část	Specifika
1. Datum napsání dopisu	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěn v pravém horním rohu dopisu ■ může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)
2. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ liší se v závislosti na věku adresáta a podle zvyklostí oblasti, ze které pisatel pochází ■ obsahuje zpravidla jméno adresáta (v neformálním dopise postačí oslovení bez jména příjemce) ■ zakončeno čárkou, po níž následuje úvod dopisu psaný s počátečním malým písmenem (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)

3. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ obsahuje důvod pro napsání dopisu (vychází ze zadání) ■ samostatný krátký odstavec (dostačující jsou dvě až tři věty nebo souvětí) ■ není vhodné začínat dopis negativním sdělením
4. Hlavní část (tělo dopisu)	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ samostatný odstavec (může být rozdělen do dalších odstavců podle jednotlivých bodů zadání) ■ důležité je vhodné logické uspořádání informací
5. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání (vychází zpravidla ze zadání) ■ samostatný krátký odstavec ■ zakončen tečkou
6. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek) ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ píše se bez interpunkce
7. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku) ■ jméno a příjmení, v neformálním dopise vlastní jméno, popř. vlastní jméno s přívlastňovacím zájmenem nebo označením příslušníka rodiny)

Příklady slovních spojení a vět u jednotlivých částí dopisu:

Neformální (osobní) dopis	Formální dopis
1. Údaj o datu a místě napsání dopisu	
<i>Le 12 juin 2012</i> <i>à Prague, le 12 juin 2012</i>	<i>à Prague, le 12 juin 2012</i>
2. Oslovení	
<i>Cher Patrick, ...</i> <i>Chère Claire, ...</i> <i>Salut Monique, ...</i> <i>Coucou Véronique, ...</i> <i>Mon cher Paul</i> <i>Mes chers amis</i> <i>Ma très chère Lise</i>	<i>Madame/Monsieur/Mademoiselle, ...</i> <i>Monsieur Dumont, ...</i> <i>Cher Monsieur, ...</i> <i>Chère Madame Letrand, ...</i> <i>Messieurs/Monsieur le Directeur/Monsieur le Ministre</i>
3. Úvod	
<i>Merci pour ta lettre.</i> <i>Comment vas-tu?</i> <i>J'espère que tu vas bien ...</i>	<i>Je vous remercie de votre lettre du [date] ...</i> <i>J'ai bien reçu votre lettre du [date] ...</i> <i>Par votre lettre du [date] vous me demandiez ...</i> <i>En réponse à votre lettre du [date] j'ai le plaisir de ...</i>

6. Rozloučení	
À bientôt ! Bises Sincèrement Amitiés Je t'embrasse Grosses bises !	Je vous prie de recevoir l'assurance de mes salutations distinguées. Recevez, je vous prie, mes meilleures amitiés. Je vous adresse mon très amical souvenir.
7. Podpis	
Anna Krátká	David Malík

Rozloučení – souhrnná tabulka:

Je vous prie d'agréer, Je vous prie d'accepter, ... Je vous prie de croire, ... Veuillez agréer, ... Veuillez croire, ... Agréez, ... Croyez, ... Je vous adresse, ... Recevez, ...	l'assurance de l'expression de	mes salutations distinguées. mes sentiments distingués. mes sentiments respectueux. mes sincères salutations. mes cordiales salutations. mes sentiments les meilleurs. mon meilleur souvenir. mon bon souvenir.
---	-----------------------------------	--

■ Jazykové prostředky – neformální dopis

a) slovní zásoba a pravopis

- neformální jazyk;
- běžná slovní zásoba;
- používat vhodnou slovní zásobu, neformální spojovací výrazy jako *tu sais, bref, alors, mais bon*, hovorové výrazy a obraty apod.;
- používat otázky (např. *Est-ce que tu pourras venir à la soirée de samedi ? Tu as donc réussi à l'examen des maths ?*);
- pokud se jedná o pozvánku, je nutné se zmínit, o jakou událost se jedná, kde se koná a co se od této události očekává (např. *la fête d'anniversaire, le bal, la soirée littéraire*).

b) mluvnické prostředky

- vyjadřování v činném rodě;
- pisatel adresátovi tyká, tj. používá tvar 2. osoby čísla jednotného;
- pro popis minulých dějů se používá *le passé composé* a *l'imparfait* (popřípadě také *le plusqueparfait*), pro popis budoucích dějů *le futur proche* a *le futur simple*;
- *le subjonctif* v běžných vazbách (např. *J'aimerais que tu arrives., Il faut que tu viennes.*);
- modální a nepravidelná slovesa

syntaktická výstavba

- přehledné věty s jednoduchou strukturou;
- zjišťovací i doplňovací otázky (*Quand est-ce que tu arriveras?*);

- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *et, parce que, mais, même si, comme*);
- nepřímé otázky (*Je ne sais pas si tu as reçu ma lettre.*);
- vztážná zájmena (*C'est la région où j'ai passé toutes les vacances.*);
- ukazovací a přivlastňovací zájmena (např. *cette chambre, avec mes amis*).

■ Jazykové prostředky – formální dopis

a) slovní zásoba a pravopis

- formální jazyk;
- spisovné vyjadřování bez expresivního zabarvení, pisatel by se měl vyvarovat familiárnosti, hrubým a urážlivým výrazům;
- používat nepřímé otázky namísto přímých (*Serait-il possible de m'envoyer des résultats de mon examen ? Je voudrais bien vous demander à quelle heure l'examen va-t-elle commencer*).

b) mluvnické prostředky

- použití rodu činného i trpného;
- pisatel adresátovi vykává, tj. používá tvar 2. osoby množného čísla;
- pro popis minulých dějů se používá *le passé composé, l'imparfait*;
- *le subjonctif* v běžných vazbách (např. *il faut que, il est nécessaire*);
- modální a nepravidelná slovesa.

syntaktická výstavba

- převažují souřadná spojení vět;
- infinitivní konstrukce.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení klademe důraz na dodržení formálních náležitostí dopisu, na správnou volbu funkčního stylu ve vztahu k adresátovi a na vhodné použití slohového postupu, které vychází z tematického zaměření textu a jeho komunikativní funkce. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) tedy mohou vést konkrétně následující nedostatky:

- nečlenění dopisu na oslovení, úvod, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis;
- nesprávné použití oslovení a rozloučení z hlediska vztahu k příjemci;
- absence některých částí dopisu (např. oslovení, rozloučení, podpis);
- nevhodné použití tykání nebo vykání v závislosti na vztahu k adresátovi;
- nevhodné použití slohového postupu v závislosti na zadání (např. když žák místo vypravování napíše popis).

6.1.2 E-MAIL

■ Charakteristika

E-mail je písemné sdělení podobné dopisu, které pisatel odesílá adresátovi elektronickou cestou.

U maturitní zkoušky se e-mail objevuje v 1. části (120–150 slov) i ve 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ Struktura e-mailu

Struktura e-mailu je podobná struktuře dopisu, má však zároveň i určitá specifika. V běžné praxi musí pisatel udat e-mailovou adresu příjemce a měl by uvést předmět vzájemné komunikace. **Vzhledem k jednotnému formátu záznamového archu e-mailovou adresu a předmět v maturitní písemné práci nevyžadujeme.**

Pokud je e-mail zadáván v **1. části písemné práce**, člení se formálně do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny ještě do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem e-mailu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis** pisatele.

Pokud je e-mail zadán ve **2. části písemné práce**, není třeba dělit text e-mailu formálně do odstavců. Vyžadujeme však **grafické oddělení oslovení, rozloučení a podpisu**.

E-mail		
Část	Specifika	Příklad
1. E-mailová adresa příjemce <i>U MZ není vyžadována.</i>	■ vychází ze zadání	<u>mathieu.f@hotmail.fr</u>
2. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	■ krátké spojení, často pouze jedno slovo ■ zpravidla podstatné jméno	<i>La fête d'anniversaire Mon absence</i>
3. Oslovení	■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ umístěno vlevo ■ zakončeno čárkou, po níž následuje úvod e-mailu psaný malým písmenem (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem) ■ podobná spojení jako v dopise	neformální e-mail, např. <i>Salut ..., Coucou ...</i> , formální e-mail, např. <i>Bonjour, ...</i>
4. Úvod	■ krátké sdělení ■ obsahuje důvod napsání e-mailu (vychází ze zadání) ■ může tvořit samostatný odstavce	důvod, např. <i>Je vous écris parce que... Je suis désolée de te répondre si tard...</i>

5. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ obsahuje jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ členění textu do odstavců není nutné 	
6. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání) ■ může tvořit samostatný odstavec ■ zakončen tečkou 	neformální e-mail, např. <i>Je te remercie en avance.</i> <i>Je voudrais t'inviter à ma fête.</i> <i>Est-ce que tu pourrais...</i>
7. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta – podobná spojení jako v dopise, možné zkratky ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek) ■ píše se bez interpunkce (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem) 	neformální e-mail, např. <i>Je t'embrasse.</i> <i>Bises</i> <i>Amicalement</i> formální e-mail, např. <i>Mes sincères salutations.</i> <i>Mes salutations distinguées.</i>
8. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku vlevo) 	neformální e-mail, např. <i>Paul</i> formální e-mail, např. <i>Muriel Meunier</i>

6.1.3 MOTIVAČNÍ DOPIS

■ Charakteristika

Motivační dopis je písemné **sdělení pisatele v roli uchazeče o pracovní místo nebo praktikum**. Pisatel zpravidla reaguje na konkrétní nabídku (inzerát). Cílem při psaní motivačního dopisu je přesvědčit zaměstnavatele, že se pro danou pracovní činnost hodí nejlépe právě pisatel. Motivační dopis je prvním kontaktem zaměstnavatele s uchazečem, proto by měl být **jasně a srozumitelně formulován**. Má vždy **formální charakter**. Uchazeč by se měl vyvarovat přílišnému vychvalování své osoby, negativním formulacím či egoistickému vyjadřování.

U maturitní zkoušky se motivační dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Motivační dopis má pevně stanovenou strukturu (viz dopis). Formálně se člení **do tří základních odstavců**: úvodu, hlavní části a závěru. Tyto odstavce mohou být dále děleny

podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem motivačního dopisu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele.**

Motivační dopis		
Část	Specifika	Příklad
1. Datum napsání dopisu	<ul style="list-style-type: none"> umístěn v pravém horním rohu dopisu může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka) 	<i>Le 4 mai 2012</i>
2. Adresa pisatele <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> umístěna v levém horním rohu obsahuje jméno a příjmení pisatele a jeho úplnou adresu 	<i>Muriel Meunir 63, rue Bonaparte 77650 Marseille</i>
3. Adresa příjemce <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> umístěna pod adresou pisatele, oddělena volným řádkem obsahuje název firmy nebo instituce, jméno kontaktní osoby (pokud je známo) a úplnou adresu 	<i>Hotel Pertram 5, place de la Concorde 73650 Nice</i>
4. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	<ul style="list-style-type: none"> označení pracovního místa tematicky specifikován zadáním 	<i>Jeune fille au pair, travail d'été, stage de formation, de perfectionnement</i>
5. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> graficky odděleno od hlavní části formální oslovení 	<i>Madame/Monsieur...</i>
6. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> odkazuje na zdroj nabídky a specifikuje vybranou pozici (určeno zadáním) samostatný krátký odstavec 	<i>Je me permets de poser ma candidature pour le poste de ... / au poste de...</i>
7. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> obsahuje odůvodnění pisatele, proč se uchází o danou pozici či praktikum a jaké má předpoklady pro výkon daného povolání/funkce může zahrnovat stručný popis současné či poslední pracovní činnosti tematicky je specifikována zadáním 	
8. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou přání pisatele) samostatný krátký odstavec zakořeněn tečkou 	<i>Je vous serais très reconnaissant(e) de (bien vouloir) ... J'aimerais pratiquer davantage ...</i>

9. Rozloučení	■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)	<i>Recevez l'expression de mes meilleures salutations.</i>
10. Podpis	■ uvedeno jméno i příjmení	

6.1.4 POZVÁNKA

■ Charakteristika

Pozvánka je písemné sdělení, ve kterém pisatel adresáta zve na určitou akci či událost. U maturitní zkoušky se pozvánka objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Pozvánka musí vždy obsahovat:

- **oslovení** (*Cher Paul*);
- **údaj o termínu konání akce či události** (*Je voudrais t'inviter à ma soirée qui aura lieu le 18 décembre à 20 heures.*);
- **údaj o místě konání akce či události** (*La fête aura lieu au restaurant Chez Marcel.*);
- **informaci o charakteru akce či události** (*J'organise cette fête pour célébrer mon anniversaire.*);
- **podpis**.

Pozvánka může obsahovat i další informace, které jsou specifikovány zadáním písemné práce, např.

- **údaj o programu akce** (*Nous allons jouer au bowling.*);
- **informaci o občerstvení** (*Je préparerai un dîner pour vous.*);
- **údaj o očekávaném oblečení** (*Il faut se déguiser.*);
- **prosbu pisatele**, aby mu adresát sdělil, **zda se na akci či událost dostaví či nikoliv** (*Écris-moi si cela t'intéresse.*);
- **další pokyny či přání pisatele** (*Il faut arriver à l'heure !*).

6.1.5 ŽÁDOST

■ Charakteristika

Žádost je zvláštním typem úředního dopisu, jehož obsahem je nějaký **požadavek nebo prosba**, která je adresována **příslušné instituci** (vychází ze zadání písemné práce). Žádost má **vždy formální charakter**, což určuje i použití funkčního formálního stylu a odpovídajících jazykových prostředků. Důraz je kladen na **věcnost, jasnost a srozumitelnost** sdělení.

U maturitní zkoušky se žádost objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Typy žádosti

Existují různé typy žádostí, např. žádost o studium, o změnu adresy. V zadání písemné maturitní zkoušky se mohou žáci setkat se žádostí o letní brigádu nebo jazykový kurz, s reklamací určitého výrobku, se stížností apod.

■ Struktura

Struktura žádosti je pevně stanovena. Formálně se člení na **dva hlavní odstavce** (hlavní část, závěr). K požadovaným formálním náležitostem dále patří grafické oddělení **data napsání dopisu, adresy pisatele, předmětu, oslovení, rozloučení a podpisu**.

Žádost		
Část	Specifika	Příklad
1. Datum napsání	<ul style="list-style-type: none"> umístěn v pravém horním rohu dopisu může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka) 	<i>Le 4 mai 2012 Paris, le 12 janvier</i>
2. Adresa pisatele <i>U MZ není vyžadována.</i>	<ul style="list-style-type: none"> umístěna v levém horním rohu obsahuje název a adresu instituce, popř. konkrétní oddělení či jméno kontaktní osoby 	<i>Muriel Meunir 63, rue Bonaparte 77650 Paris</i>
3. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	<ul style="list-style-type: none"> liší se v souvislosti s předmětem žádosti tematicky specifikován v zadání může zahrnovat např. číslo objednávky nebo smlouvy, která je předmětem žádosti 	<i>Réclamation</i>
4. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> graficky odděleno od hlavní části 	<i>Madame/Monsieur, ...</i>
5. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> obsahuje odůvodnění žádosti tematicky specifikována zadáním samostatný odstavec 	
6. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> shrnující žádost samostatný odstavec 	<i>N'hésitez pas à me contacter ... Je reste à votre disposition pour toute information complémentaire.</i>
7. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> graficky odděleno od závěru 	<i>Veuillez agréer l'expression de mes sentiments distingués.</i>
8. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> uvedeno jméno i příjmení 	<i>Marc Duchamp</i>

6.2 CHARAKTERISTIKA

■ Charakteristika

Charakteristika je výstižným **popisem specifických rysů** člověka, věci, místa nebo jevu. Měla by být **objektivní** a **věcná**. Na rozdíl od prostého popisu zahrnuje charakteristika zároveň **hodnocení**, které může být subjektivně zabarveno. Komunikační funkcí charakteristiky je tedy **podávat informace a hodnotit**. Z hlediska slohových postupů je pro charakteristiku typická kombinace popisného a úvahového postupu.

U maturitní zkoušky se charakteristika objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Typy charakteristiky

- **vnější charakteristika** – obsahuje popis vzhledu;
- **vnitřní charakteristika** – zachycuje člověka a jeho osobnost (tj. jeho povahu, chování, vlastnosti, schopnosti), vlastnosti a funkce věci, působení místa, následky jevu.

■ Způsoby charakterizování

- **přímá charakteristika** – objekt se popisuje sám, nebo ho charakterizuje pisatel (*Sylvie est très bavarde.*);
- **nepřímá charakteristika** – popisujeme například manipulaci s určitým předmětem, z níž můžeme odvodit vlastnosti předmětu, jednání člověka, ze kterého je možné vyvodit jeho povahu atd. U písemné části maturitní zkoušky se nepřímá charakteristika nevyžaduje (*Elle parle toujours et sans cesse.*).

■ Struktura

Charakteristika má přehlednou a propracovanou strukturu. Doporučujeme postup **od popisu vzhledu k vnitřní charakteristice**. Charakteristika by ale neměla být pouhým řazením charakteristických rysů objektu a výčtem jeho kladných a záporných vlastností. Doporučujeme charakterizovat např. osobu v určité situaci, spojit charakteristiku věci či místa s určitým zážitkem.

Z formálního hlediska obsahuje charakteristika vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu**, **hlavní části** a **závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků.

Charakteristika osoby	
Část	Specifika
1. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ obecná data o osobě: jméno, věk, bydliště, původ, povolání, rodinná situace ■ stručná informace o vztahu pisatele k charakterizované osobě (např. přítel, bratr, trenér)
2. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ podrobná charakteristika osoby: vzhled, styl oblékání, zvyklosti a zájmy, chování, schopnosti a vlastnosti

3. Závěr

- charakteristika vztahu pisatele k popisované osobě
- hodnocení charakterizované osoby
- pisatel uvádí, v čem je pro něho osoba vzorem a v čem se s ní ztotožňuje/neztotožňuje

■ **Jazykové prostředky****a) slovní zásoba a pravopis**

- slova s přesným významem a jasnou vypovídající hodnotou (*Je suis amateur enchanté du football.*);
- výstižná hodnotící přídavná jména (např. *beau, intelligent, sympathique*)
- kvalitativní příslovce.

b) mluvnické prostředky

- přirovnání (*Il est plus grand que moi./Elle est aussi belle que toi.*);
- modální a nepravidelná slovesa;
- popis současných dějů v přítomném čase, popis minulých dějů v le passé composé nebo l'imparfait, použití podmiňovacího způsobu.

syntaktická výstavba

- několikanásobné větné členy (*Il aime la musique, le sport et les films.*);
- méně složité věty, převážně jednoduché věty oznamovací;
- vedlejší věty vztahné (*C'est un ami que j'admire.*).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení je kladen důraz na vhodnou strukturu charakteristiky, tj. kombinaci vnější a vnitřní charakteristiky, uvedení kladných i záporných aspektů a zmínění hodnocení popisovaného objektu. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) dochází v případech, kdy se pisatel věnuje pouze vnějšímu popisu objektu a nehodnotí ho nebo „sklouzne“ k rozebírání vlastností objektu a přemýšlení nad jeho charakterem (úvaha). Počet bodů za charakteristiku textu (oddíl IA) snižuje taktéž odchýlení se od tématu a nedodržení formálního členění.

6.3 VYPRÁVOVÁNÍ■ **Charakteristika**

Vypravování **líčí skutečnou nebo fiktivní událost a její průběh**, zobrazuje určitý děj. Jednotlivé fáze děje na sebe **časově navazují**, jsou zpravidla **řazeny chronologicky** a vzájemně **propojeny příčinnými vztahy**. Ve vypravování převažuje vyprávěcí slohový postup. Kromě líčení děje zahrnuje vypravování zpravidla i popis prostředí, postav, jejich pocitů a myšlenek (užití popisného a úvahového postupu).

U maturitní zkoušky se vypravování objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ **Struktura**

Vypravování vykazuje pevnou strukturu. Obsahuje **nadpis** a formálně se člení na tři základní **odstavce: úvod, hlavní část a závěr**. Hlavní část může být členěna na další části – toto členění může vycházet z bodů zadání nebo může být určeno jednotlivými fázemi vypravovaného děje.

Vypravování	
Část	Specifika
1. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší zpravidla základní informace o účastnících popisované události a o tom, kdy a kde se událost vypravování odehrává nebo odehrála (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ slouží jako úvod do situace a seznamuje s perspektivou vypravování ■ neměl by být obsáhlý ■ převažuje popisný postup (dosažení názornosti a přehlednosti)
2. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší jádro sdělení ■ skládá se z několika dějových kroků, které na sebe časově i příčinně navazují ■ postupně vzniká dějové napětí, které vede k vyvrcholení zápletky v závěru
3. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší vyvrcholení děje, rozuzlení zápletky ■ může obsahovat i popis následků popisované události ■ je zpravidla formulován živě, např. formou přímé řeči nebo pomocí krátkých větných konstrukcí

Jednotlivé fáze vypravování jsou mezi sebou vhodně propojeny. Důraz je kladen na dodržení **lineární výstavby textu**, na provázanost myšlenek v rámci jednotlivých myšlenkových celků (oddíl IIA).

■ **Jazykové prostředky**

Použití jazykových prostředků vychází z potřeby vyjádření časových a příčinných vztahů mezi jednotlivými fázemi děje.

a) slovní zásoba a pravopis

- časová příslovce (např. *tout d’abord, puis, après, premièrement, deuxièmement*);
- dějová slovesa (např. *passer, arriver, devenir, lire, courir, dessiner*);
- hodnotící přídavná jména a příslovce (např. *sympathique, agréable, laid, vieux, vite, heureusement*).

b) mluvnické prostředky

- použití různých slovesných forem pro vyjádření časové posloupnosti, např. kombinace *le passé composé*, *l’imparfait* a *le plusqueparfait* nebo zapojením přítomného času;
- časová souslednost;
- přímá a nepřímá řeč.

syntaktická výstavba

- časové spojky a předložkové vazby (např. spojky: *quand, just après, une fois, plus tard, comme; depuis, jusqu'à, au moment où, pendant*);
- kulminace děje (např. *tout à coup, lentement, brusquement*);
- ukončení vypravování (např. *à la fin, enfin, finalement*);
- vztažná zájmena (např. *qui, que, lequel*).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení je kladen důraz na dodržení tématu specifikovaného zadáním, na zachování struktury vypravování, odpovídající grafické členění textu a uplatnění vyprávěcího slohového postupu. Pokud se pisatel odklání od tématu, ve vypravování je narušeno základní členění (např. chybějící závěr), chybí formální dělení do odstavců nebo převládá popisný či úvahový slohový postup, snižuje se hodnocení za charakteristiku textu (oddíl IA).

6.4 ČLÁNEK■ **Charakteristika**

Článek je **text určený pro noviny či časopis**. Pisatel v něm seznamuje čtenáře s určitým tématem, které rozpracovává, přičemž prezentuje svůj názor a své postřehy. Charakter textu (jeho formálnost) určuje typ periodika a cílová skupina čtenářů, pro kterou je článek určen. V běžné praxi se jedná zpravidla o formální typ textu. U maturitní zkoušky se pisatel většinou obrací na čtenáře školního nebo studentského časopisu, nemusí tedy striktně dodržovat formální styl (volí tzv. semiformální styl vyjadřování). Z hlediska slohového postupu je v článku kombinován slohový postup informační s postupem popisným či úvahovým.

U maturitní zkoušky se článek objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ **Struktura**

Článek by měl být **vhodně strukturovaný**. Obsahuje **nadpis**, který je graficky oddělen od následujícího textu. Samotný text se formálně člení na **tři hlavní odstavce: úvod, hlavní část a závěr**. V rámci těchto odstavců může docházet i k dalšímu členění, které vychází ze zadání písemné práce nebo odráží členění na jednotlivé myšlenkové celky.

Článek	
Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ seznamuje adresáta s tématem článku (tematické zaměření a komunikační funkce jsou specifikovány zadáním) ■ měl by u adresáta vyvolat chuť k četbě následujícího textu ■ je vždy součástí a musí se vztahovat k obsahu článku

2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ uvádí adresáta do tématu (pisatel může přímo oslovovat adresáta, čímž ho vtahuje do problematiky a článek ho více osloví) ■ měl by dostatečně vysvětlit téma článku ■ může shrnovat nejdůležitější aspekty obsahu článku ■ obsahuje krátké, jednoduché, přesvědčivé formulace
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší rozpracování tématu textu (vychází z jednotlivých bodů zadání) ■ je členěna na jednotlivé odstavce podle myšlenkových celků ■ odstavce mohou mít nadpisy – zpřehledňují text, měly by být krátké, výstižné a neopakovat se
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ shrnující vyjádření postoje pisatele k tématu článku ■ může přinášet shrnutí bodů, o kterém pisatel hovořil v textu, nebo se vrátet ke sdělení z úvodu

V článku je třeba dodržet **lineární uspořádání** informací a myšlenek. Důraz je zároveň kladen na jejich **vhodné spojení** (oddíl IIA).

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- charakter slovní zásoby (spisovný/nespisovný jazyk, obecný jazyk/hovorové výrazy) určuje komunikační situace specifikovaná v zadání (tj. pro jaké periodikum a jakému adresátovi je článek určen);
- pestrá a různorodá slovní zásoba;
- jednoznačná slovní vyjádření;
- minimální užití cizích slov a zkratk;
- vyvarovat se delších pasáží v závorkách či uvozovkách;
- možnost užití synonymních vyjádření;
- vyvarovat se „prázdných“ slov – tj. slov, která je možné vynechat, aniž by se výpověď změnila.

b) mluvnické prostředky

- užití sloves převážně v činném rodě;
- popis současných dějů v přítomném čase, popis minulých dějů le passé composé nebo l'imparfait, popis budoucích dějů ve le futur proche nebo le futur simple, použití podmiňovacího způsobu;
- le subjonctif v běžných vazbách (např. *il faut que, il est nécessaire que*);
- předložková spojení;
- přímá i nepřímá řeč, řečnické otázky (*Il n'est pas facile de décider si le directeur agit bien, n'est-ce pas ?*).

syntaktická výstavba

- úplné, přehledné věty;
- jedna věta by neměla obsahovat mnoho témat či informací;

- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- souřadná i podřadná souvětí (např. spojky *et, mais, parce que, puisque, quand, comme*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení charakteristiky textu (oddíl IA) se klade důraz na **dodržení tématu**, výběru **správného slohového postupu** a **přehledné formální členění** na nadpis, úvod, hlavní část a závěr. Důležitá je **správná volba funkčního stylu ve vztahu k adresátovi**. Při nedodržení těchto aspektů může dojít ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA).

6.5 POPIS

■ Charakteristika

Popis přináší **informace** o osobě, předmětu, místě, jevu, ději nebo činnosti. Cílem je popsat specifické prvky, postihnout vlastnosti a vzájemné vztahy. Popis by měl být **věcný** a **výstižný**, aby si čtenář udělal o popisovaném objektu vlastní představu. **Popisný slohový postup** je velmi plastický. Jeho prvky se uplatňují **v mnoha typech textu** (např. dopis, vypravování).

U maturitní zkoušky se popis objevuje v 1. části (120–150 slov) i 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ Typ popisu

- **statický** – pisatel uvádí jednotlivé informace o objektu, nepopisuje jeho změnu nebo vývoj, v některých případech se může jednat i o pouhý výčet znaků.
- **dynamický** – pisatel charakterizuje objekt v rámci nějakého procesu – např. namísto popisu pracovního místa je popisováno, jak osoba na daném místě pracuje, není popisována osoba, ale dojmy, které daná osoba u pisatele vyvolává.

■ Struktura

Z hlediska **pořadí informací** očekáváme u popisu **určitý řád**. Postupujeme **zpravidla od globálního popisu k detailním informacím**, od nejdůležitějších znaků k těm méně podstatným. Variantou je i opačný postup, tj. postup od popisu jednotlivých detailů k popisu globálnímu. Popis děje (např. popis pracovního postupu) se musí držet jisté dějové linie a zachovávat ji.

Z formálního hlediska obsahuje popis vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Pokud je popis zadáván **ve 2. části písemné práce, členění na odstavce nevyžadujeme**.

Popis	
Část	Specifika
1. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ specifikace objektu (osoba, předmět, místo, děj, jev) ■ základní fakta o objektu (jméno, stáří, forma, poloha na mapě, globální charakter děje)
2. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ podrobný popis (velikost, hmotnost, tvar, vzhled, původ, materiál, charakter, specifické vlastnosti atd.) ■ zdůraznění charakteristických rysů objektu
3. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ údaje o vztahu pisatele k vybranému objektu

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- významově jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- převaha hodnotících podstatných a přídavných jmen (popis velikosti, tvaru, váhy, věku, barvy, původu, materiálu, struktury, charakteru, vlastností, ...);
- příslovce místa, času a způsobu;
- slovesa bez dějového významu (např. *se trouver, caractériser, décrire*).

b) mluvnické prostředky

- slovesa převážně v přítomném čase oznamovacího způsobu;
- modální slovesa (např. *pouvoir, devoir*);
- předložky (obzvláště při popisu místa);
- srovnávání (*La maison est plus grande que l'appartement.*).

syntaktická výstavba

- několikanásobné větné členy (*Notre maison est grande et spacieuse.*);
- nekomplikovaná, přehledná souvětí;
- vztažná zájmena (*C'est une voiture qui est rapide et confortable.*);
- zájmena přivlastňovací a ukazovací (např. *notre maison, ma voiture, ce livre*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení popisu klademe důraz na jeho **účelnost a přehlednou strukturu** podpořenou **grafickým členěním**. Žák může volit popis statický nebo dynamický. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA/sloupec I) dochází v případě, když se pisatel od popisu odkloní a začne o objektu vyprávět nebo „sklouzne“ k rozebírání vlastností objektu a přemýšlení nad jeho charakterem (prvky úvahy). K tomuto aspektu se může připojit odchýlení se od tématu a nedostatečné formální členění textu.

6.6 ZPRÁVA, OZNÁMENÍ

■ Charakteristika

Zpráva i oznámení označují písemné **sdělení o nějaké události**. Základní komunikační funkcí zprávy i oznámení je předávat informace. Měly by informovat **objektivně, věcně a srozumitelně** a **vyvarovat se subjektivním názorům**. V neformálně zaměřených sděleních se však komentář pisatele objevit může. Převažujícím slohovým postupem je postup informační.

V každodenním životě se zpráva a oznámení objevují nejčastěji v médiích (noviny, televize).

U maturitní zkoušky jsou krátká zpráva a oznámení zadávány ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Zpráva i oznámení jsou uvedeny **nadpisem** a formálně členěny na **úvod, hlavní část** a **závěr**. Nadpis je graficky oddělen od následujícího textu. **Členění na odstavce není** ve 2. části písemné práce **vyžadováno**.

Z hlediska obsahu jsou nejpodstatnější informace o události uváděny většinou v úvodu zprávy či oznámení. V následujícím textu – zvláště ve zprávě – je nutno dodržet **časovou a logickou posloupnost**.

Zpráva, oznámení			
Část	Charakteristika	Příklad zprávy	Příklad oznámení
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ krátké, výstižné sdělení ■ často nominální spojení ■ měl by vzbudit zájem adresáta číst dále 	<i>Accident au centre-ville</i>	<i>Fête du sport ce week-end</i>
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ tematické zaměření, příjemce a komunikační cíl jsou specifikovány v zadání ■ obsahuje následující informace: <ul style="list-style-type: none"> – časový údaj o konání události – informace o místě konání události – základní informace o události (např. nehoda, slavnost, přepadení...) – informace účastníků 	<i>Hier, un accident ... L'accident s'est produit vers ...</i>	<i>La fête aura lieu ... La fête commence ... L'événement est organisé par ...</i>

3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> podrobnosti o události důležité dodržení časové a logické posloupnosti 	<i>L'accident a été causé par ...</i> <i>La police a déclaré ...</i>	<i>Le programme commence par ...</i> <i>puis ...</i>
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> u zprávy informace o následcích, u oznámení např. shrnutí nejdůležitějších informací případný komentář pisatele či apel na příjemce 	<i>Personne n'était blessé.</i>	<i>Plus d'informations sur notre site Internet ...</i>

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- pestrá a různorodá slovní zásoba, synonymní vyjádření;
- žádná klišé a hovorové výrazy;
- vyjadřování ve verbálním stylu (užití dějových sloves, např. *arriver, avoir lieu, participer, tomber, voler, crier, ouvrir, tuer*);
- minimální užití cizích slov a zkratk;
- vyjádření časové posloupnosti pomocí časových adverbii (např. *d'abord, puis, avant, après, plus tard*).

b) mluvnické prostředky

- užití sloves převážně v činném rodě;
- popis minulých událostí v *le passé composé* a *l'imparfait*, popis budoucích událostí ve *le futur proche* nebo *le futur simple*;
- pouze nepřímá řeč.

syntaktická výstavba

- převaha krátkých, přehledných vět;
- souřadná i podřadná souvětí (např. spojky: *et, mais, ou, donc, parce que si, comme si, même si*).
- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- nepoužívat zvolání.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení se klade důraz na **objektivní a věcné** poskytování informací, na **srozumitelnost a přesnost** vyjádření vzhledem ke čtenáři. Důležité je přitom zachování časové posloupnosti a logické uspořádání jednotlivých informací. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést nedodržení formálních náležitostí, odklonění se od tématu stanoveného zadáním nebo nedodržení objektivně a věcně zaměřeného informačního slohového postupu (např. odklon k vypravování).

6.7 NÁVOD, INSTRUKCE

■ Charakteristika

Základní komunikační funkcí návodu a zároveň záměrem jeho autora je sdělit adresátovi, jak postupovat při realizaci určité činnosti, aby dosáhl očekávaného výsledku. Autor návodu tedy poskytuje **konkrétní instrukce k realizaci určitého postupu a k dosažení určitého cíle** (sestavení modelu, uvaření jídla atd.). Tyto instrukce musí být **jednoznačné, srozumitelné a úplné**, protože adresát nemůže žádat autora o vysvětlení. Velmi silně vystupuje do popředí funkce apelová, tj. **autor se obrací přímo na adresáta**.

V návodech se užívá popisný slohový postup. Může se kombinovat s prvky slohového postupu informačního a výkladového.

U maturitní zkoušky se návod objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Návod je uveden **nadpisem**. Za nadpisem jsou řazeny **jednotlivé pokyny**, kroky realizace, které na sebe **časově navazují** a jsou **logicky propojeny**.

Obsahově tematické členění návodu je **podpořeno grafickým členěním** – odstavce, uspořádání do výčtu, číslování, odrážky. V běžné praxi se u návodů uplatňuje i zvýraznění typu písma, podtrhávání důležitých částí textu, uvádění mezititulků, doplnění obrázky, schémata či fotografiemi. U písemné maturitní zkoušky vyžadujeme grafické členění textu, přičemž akceptujeme i uspořádání do bodového výčtu. Grafické zvýraznění (např. tučné písmo) není vyžadováno.

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- dějová slovesa (např. *créer, construire, préparer, dessiner, mélanger, couper, ajouter*);
- časová adverbia pro vyjádření časové posloupnosti (např. *d'abord, puis, avant, après, plus tard, à la fin*);
- způsobová příslovce pro vyjádření způsobu realizace (např. *lentement, rapidement, facilement, un peu, au moins*);
- podstatná jména vyjadřující míru, množství a hmotnost (např. *un litre d'eau, deux kilos de farine*).

b) mluvnické prostředky

- použití sloves v rozkazovacím způsobu (*Coupez deux kilos de pommes de terre.*), v infinitivu (*Ajouter de la farine.*);

syntaktická výstavba

- jednoduchá skladba;
- převaha jednoduchých vět nebo souřadně spojených vět hlavních;
- vedlejší věty časové pro vyjádření časové posloupnosti (např. spojky: *quand, comme*);
- vedlejší věty příslovečné příčinné pro odůvodnění určitých kroků (např. spojky: *parce que, comme, pour*);

- vedlejší věty podmínkové (*Si l'appareil ne marche pas, appuyez sur le bouton encore une fois.*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení návodu je kladen důraz na funkčnost textu. Jedná se o **dodržení tématu** a jeho **přesné, jednoznačné a srozumitelné zpracování** vzhledem k adresátovi sdělení. Důležité je přitom dodržení formálního členění textu, zachování **časové posloupnosti** a **logického uspořádání** jednotlivých činností. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést vedle nedostatečné funkčnosti textu i absence grafického členění textu. Nepenalizujeme uspořádání textu do bodového výčtu, ani případné užití schémat.

7 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Hodnocení písemných prací ve francouzském jazyce probíhá centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli písemných prací. Hodnotitelé při hodnocení postupují v souladu s požadavky na žáka specifikovanými v katalogu požadavků a podle centrálně stanovených metodických postupů a závazných kritérií hodnocení. Hodnocením písemných prací je pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

7.1 KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Pro hodnocení písemných prací společné části maturitní zkoušky se používají analytická kritéria hodnocení. Umožňují posuzovat písemný projev žáka z několika hledisek, respektive odděleně hodnotit jeho charakteristické prvky. Každému posuzovanému prvku písemné práce jsou přiděleny body, jejichž součet dává výsledné skóre.

Pochopení principů hodnocení může žákům umožnit lepší orientaci v silných a slabých stránkách vlastního písemného projevu. Učitelům mohou kritéria hodnocení pomoci diagnostikovat individuální přednosti a nedostatky v písemném projevu žáka.

K hodnocení písemné práce ve společné části maturitní zkoušky používáme kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce (příloha 3) a kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce (příloha 4). Obě varianty kritérií hodnocení jsou vystavěny na stejném principu, zohledňují však rozdílnou délku požadovaného typu textu v 1. a 2. části písemné práce.

■ Struktura kritérií hodnocení

Kritéria hodnocení pro 1. i 2. část písemné práce jsou rozdělena do **čtyř sloupců** (I–IV) podle posuzovaných charakteristik písemného projevu žáka – zpracování zadání a obsah (I), organizace a koheze textu (II), slovní zásoba a pravopis (III) a mluvnické prostředky (IV).

V kritériích hodnocení pro 1. část písemné práce jsou sloupce dále rozděleny do dvou řad (A a B). Tím vzniká **8 oddílů kritérií** (IA–IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce. Struktura kritérií hodnocení je schematicky znázorněna v následujících tabulkách.

Struktura kritérií hodnocení pro 1. část PP a posuzované charakteristiky PP

		Sloupce I–IV			
Oddíl IA		I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
Řádky A a B	A	A – Zadání	A – Organizace	A – Přesnost	A – Přesnost
	...	...	...	...	...
	B	B – Rozsah, obsah	B – Koheze textu, prostředky textové návaznosti	B – Rozsah	B – Rozsah
Oddíl IB		...	...	...	...

Struktura kritérií hodnocení pro 2. část PP a posuzované charakteristiky PP

Sloupce I–IV			
I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky

Při hodnocení písemné práce postupuje hodnotitel zleva doprava, tzn. nejdříve posuzuje splnění zadání a obsah, poté hodnotí slovní zásobu, pravopis a mluvnické prostředky.

■ Vnitřní charakteristiky kritérií hodnocení

Sloupce a oddíly obsahují **deskriptory** (zvýrazněny odrážkami na začátku řádků), které charakterizují jednotlivé aspekty písemného projevu.

Deskriptory v oddíle IB kritérií hodnocení pro 1. část PP

Body (3–0)		I – Zpracování zadání/obsah
		B – Rozsah, obsah
Tříbodové deskriptory	3	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text neobsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
	2	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
Jednobodové deskriptory	1	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
Nulový deskriptor	0	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání nejsou rozpracovány.

Deskriptory jsou v jednotlivých sloupcích/oddílech kritérií hodnocení řazeny podle důležitosti, od nejdůležitějšího po méně důležité. Uplatňuje se zde doplňující **podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**.

Například:

V oddíle IA kritérií hodnocení pro 1. část PP je „nejméně“ 1. deskriptor, kterým posuzujeme splnění požadované charakteristiky textu. Míra dodržení požadované charakteristiky textu je klíčová, neboť právě od ní se odvíjí, zda bude písemná práce dále hodnocena.

Tento deskriptor je natolik důležitý, že je zde uplatňována i další doplňující podmínka – pokud žák obdrží **0 bodů za 1. deskriptor v oddíle IA (1. část PP)/ve sloupci I (2. část PP), tato část PP se dále nehodnotí**.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

■ Hodnocení – přidělování bodů

Hodnotitel nejprve ohodnotí deskriptory za daný oddíl (v případě 1. části písemné práce) nebo sloupec (v případě 2. části písemné práce) kritérií hodnocení a přidělí jim **body od 0–3**. Hodnocení celého oddílu/sloupce kritérií hodnocení se vypočte jako aritmetický průměr bodů za jednotlivé deskriptory. Výsledná bodová hodnota se zaokrouhluje na celé číslo.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Například:

- *Žák získal v oddíle IA:*

3 body za 1. deskriptor, 2 body za 2. deskriptor a 1 bod za 3. deskriptor.

Celkem: $3 + 2 + 1 = 6 : 3 = 2$

Žák tedy získá za oddíl IA celkem 2 body.

- *Žák získal v oddíle IA:*

2 body za 1. deskriptor, 3 body za 2. deskriptor a 2 body za 3. deskriptor.

Celkem: $2 + 3 + 2 = 7 : 3 = 2,3$

Žák získal v oddíle IA také celkem 2 body.

Pokud je výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přiklání k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Výsledné hodnocení za oddíl/sloupec může být omezeno dalšími vnitřními podmínkami. Jednou z takových doplňujících podmínek je, že pokud žák získá 1 bod v některém z deskriptorů, nemůže již získat v tomto oddíle/sloupci 3 body.

7.2 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE PODLE KRITÉRIÍ HODNOCENÍ

Kritéria hodnocení pro 1. a 2. část písemné práce jsou, jak již bylo uvedeno, vystavěna na stejném principu – v deskriptorech jsou použity formulace téhož znění a také udělování bodů podle deskriptorů se řídí pro obě části písemné práce stejnými pravidly. S hodnocením písemné práce se proto blíže seznámíme na příkladu kritérií hodnocení pro 1. část písemné práce. Informace o hodnocení 2. části písemné práce uvádíme jen v případech odlišností v hodnocení obou částí, např. při posuzování délky textu.

Všechny použité příklady i ukázky písemných prací jsou přepisem autentických písemných prací žáků z MZ2012.

7.2.1 ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ A OBSAH

■ Oddíl IA

V oddíle IA hodnotíme, zda a do jaké míry žák splnil zadání písemné práce. Posuzujeme, zda je dodržena **požadovaná charakteristika textu**, zda jsou jasné a srozumitelně **zmíněny všechny body zadání** a zda **délka textu** odpovídá požadovanému rozsahu.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

1. deskriptor:

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda žák splnil zadání, respektive, zda podle požadavků v zadání dodržel:

▪ typ textu, slohový útvar

- **formální náležitosti dle typu textu** (např. oslovení, rozloučení, podpis, úvod, hlavní část, závěr). Z formálního hlediska se zde u odstavců posuzuje jejich přítomnost/nepřítomnost – musí být zřetelně graficky vyznačené (může být vynechán řádek, případně stačí i odsadit text).
- **funkční styl** (formální, neformální, semiformální) a adresování správnému/odpovídajícímu příjemci
- **slohový postup** (vyprávěcí, popisný, prostě sdělovací atd.)

▪ téma a komunikační cíl

Aby žák získal za první deskriptor 3 body, musí splnit výše uvedené charakteristiky textu. Při nedodržení některé z charakteristik se snižují body za deskriptor. Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, je 0 bodů uděleno za celý oddíl IA a práce už není dále hodnocena v dalších kritériích. Může se tedy stát, že je text z hlediska použité slovní zásoby a mluvnických prostředků výborný, avšak z výše uvedených důvodů je hodnocen 0 body. Rozhodnutí, zda práce bude/nebude hodnocena se řídí následujícími pravidly:

- **nedodržení typu textu** (spojené se slohovým postupem, funkčním stylem a formálními náležitostmi) může i při dodržení tématu vést k **0 bodům**
- **nedodržení tématu** (i při dodržení typu textu, slohového útvaru, formálních náležitostí) může vést k **0 bodům**
- **nedodržení délky textu** (pokud je text o více než tři intervaly kratší) může vést k **0 bodům**.

2. deskriptor

Prostřednictvím druhého deskriptoru hodnotíme, zda jsou jasně a srozumitelně **zmíněny** všechny body zadání. Některé body zadání vyžadují splnění jednoho požadavku (např. poděkujete za dopis), jiné mohou vyžadovat splnění požadavků vícero (např. uvedete 2 informace o bytě/domě, do kterého jste se přestěhoval/a).

3. deskriptor

Délka textu písemné práce je stanovena **intervalem slov**. Pro žáka je interval slov závazný. Zároveň by mu měl pomoci při promýšlení struktury a obsahu jeho písemné práce. Text, který je kratší nebo delší než požadovaný interval slov, je penalizován v rámci 3. deskriptoru. Délka textu pod požadovaným intervalem slov se následně promítá i do hodnocení slovní zásoby a pravopisu a mluvnických prostředků.

Délka textu pro 1. část písemné práce je 120–150 slov. Interval pro 1. část PP je tedy 30 slov.

Text	Interval
– kratší o 1 interval	90–119 slov
– kratší o 2 intervaly	60–89 slov
– kratší o 3 intervaly	30–59 slov
– delší o 1 interval	151–180 slov
– delší o 2 intervaly	181–210 slov
– delší o 3 intervaly	211–240 slov

Délka textu pro 2. část písemné práce je 60–70 slov. Interval pro 2. část PP je tedy 10 slov.

Text	Interval
– kratší o 1 interval	50–59 slov
– kratší o 2 intervaly	40–49 slov
– kratší o 3 intervaly	30–39 slov
– delší o 1 interval	71–80 slov
– delší o 2 intervaly	81–90 slov
– delší o 3 intervaly	91–100 slov

Penalizace za nedodržení délky textu nemusí vždy znamenat bodovou penalizaci za celý oddíl.

Například:

- *Žák dodržel požadovanou charakteristiku textu = 3 body za první deskriptor.*
- *Žák jasně a srozumitelně zmínil všechny body zadání = 3 body za druhý deskriptor.*
- *Žák napsal text o délce 152 slov. Rozsah textu je tedy o 1 interval delší, než je požadovaná délka textu = 2 body za třetí deskriptor.*

Celkem: $3 + 3 + 2 = 8 : 3 = 2,7$

Žák získal v oddíle IA celkem 3 body.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA

Při stanovení výsledného počtu bodů platí několik doplňujících podmínek:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.
- Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, další deskriptory nejsou posuzovány a práce je celkově hodnocena 0 body;

Text, který je o více než tři intervaly delší, je vždy hodnocen. Je však možné, že takto dlouhý text bude obsahovat i nějaké nadbytečné/irelevantní myšlenky, což se může projevit dále v hodnocení 3. deskriptoru oddílu IB (viz oddíl IB dále).

V případě, kdy je text o 3 a více intervalů kratší než je požadovaná délka, hodnotitel posuzuje, zda bude text dále hodnotit – záleží na tom, zda je splněn komunikační záměr.

■ Příklad

Představte si následující situaci: Strávil/a jste letní prázdniny v zahraničí. S pobytem jste byl/a spokojený/á, ale na konci prázdnin se něco pokazilo. Napište **dopis** svému kamarádovi/své kamarádce z Francie v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- uvedete, kde** jste prázdniny strávil/a;
- popíšete** alespoň **dvě** místa, která jste navštívil/a;
- sdělíte, co** se na konci pobytu stalo;
- vysvětlíte, jak** jste situaci vyřešil/a;
- shrnete, co** se vám na pobytu líbilo/nelíbilo.

Salut Pierre, Je t'écrire ce lettre pour rencontre mes nouvelles. Mois prochain, je va passer les vacances en Croatie ou je va louer un bateux. Je vissiter pluiseurs iles me plaît bonne journée je va passer sur iles nomée „Ilovis“. Pendant des deux semaines en va avoir trées bonne meteo, chaque jours ils va ave d'soleille et on peu beaucoup nager.

Komentář:

Práce je hodnocena 0 body, protože žák v prvním deskriptoru ve sloupci IA získal 0 bodů, práce tedy není dále hodnocena. Dle zadání měl žák napsat dopis svému kamarádovi/ své kamarádce o tom, kde strávil prázdniny. Namísto toho píše, kam pojedete na prázdniny příští měsíc. Práce navíc postrádá vhodný závěr a rozloučení. V práci chybí většina bodů zadání, grafické i myšlenkové členění na odstavce.

■ **Oddíl IB**

V oddíle IB posuzujeme, zda jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti**, zda se v textu podařilo **jasně vysvětlit podstatu myšlenky/problému** a zda text **ne/obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky**.

I – Zpracování zadání/obsah	
	B – Rozsah, obsah
3	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text neobsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
0	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání nejsou rozpracovány.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda a do jaké míry jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně**, a to ve vztahu k tématu a příjemci. Zároveň hodnotíme, zda byly jednotlivé body zadání zpracovány v odpovídající míře podrobnosti. Stupeň jejich rozpracování určuje zadání. U některých bodů zadání očekáváme pouze krátkou odpověď (např. poděkujete za dopis), u jiných odpověď rozvinutou/podrobnější (např. popíšete svůj nový byt/dům).

Pokud bod zadání v textu úplně chybí, tj. není zmíněn, nemůže být také ani rozpracován. Pokud **není rozpracován** ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák získá za tento deskriptor 0 bodů a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již není posuzován. Žák získá celkově za oddíl IB 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

Pokud je bod zadání rozpracován příliš stručně nebo není rozpracován vhodně a účelně, může se tato skutečnost negativně promítnout i do širě použité slovní zásoby (viz oddíl IIIB). Pokud je naopak některý bod zadání příliš rozpracován na úkor ostatních bodů zadání, může se to projevit ve větším rozsahu nadbytečných/irelevantních myšlenek, tj. v penalizaci za 3. deskriptor. Přílišné rozpracování jednoho bodu zadání může vést také k tomu, že žák nebude mít dost prostoru pro rozpracování dalších bodů zadání.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, zda je **podstata myšlenky/problému jasně vysvětlena**, tj. zda je příjemci sdělení jasné (rozumí mu), aniž by k jeho pochopení

musel vyvinout sebemenší úsilí. V opačném případě je žák podle míry nejasností penalizován.

3. deskriptor

Prostřednictvím třetího deskriptoru hodnotíme, zda se v textu neobjevují **nadbytečné/irelevantní myšlenky/informace**, tj. nepodstatné myšlenky/informace vzhledem k zadání písemné práce, zbytečně opakované myšlenky a informace/myšlenky, které vedou k odklonu od tématu. V případě, že se v textu takovéto myšlenky/informace objeví, je žák podle míry jejich výskytu v rámci tohoto deskriptoru penalizován.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB:

Při stanovení výsledného počtu bodů platí doplňující podmínky:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže za celý oddíl získat 3 body.
- Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák za tento deskriptor získá 0 bodů, a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již není posuzován.

■ Příklad

Představte si následující situaci: Strávil/a jste letní prázdniny v zahraničí. S pobytem jste byl/a spokojený/á, ale na konci prázdnin se něco pokazilo. Napište **dobis** svému kamarádovi/své kamarádce z Francie v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kde** jste prázdniny strávil/a;
- **popíšete** alespoň **dvě** místa, která jste navštívil/a;
- **sdělíte, co** se na konci pobytu stalo;
- **vysvětlíte, jak** jste situaci vyřešil/a;
- **shrnete, co** se vám na pobytu líbilo/nelíbilo.

Chère Christine!

Comment vas-tu? J'ai quelque nouvelles pour toi, surtout je veux te raconter l'histoire de mon séjour en Israel, où j'ai été pendant les vacances d'été. Israel est un pays magnifique. J'ai visité le sud d'Israel et la capitale. Quand j'ai visité le sud d'Israel, j'ai habité à Eilat. C'est une ville près de la mer, avec beaucoup des plages. L'atmosphère ici est vraiment géniale! Il y a beaucoup des cafés, des magasins et des discothèques. Les gens sont très sympathiques. Après, je suis restée pour deux semaines à la capitale, Tel Aviv. J'ai admiré l'atmosphère et l'architecture, parce-que j'aime le style qui s'appelle bauhaus. J'ai aussi amélioré mon niveau d'hébreu, les gens ont été communicatives et toujours souriants. Et la cuisine israélienne, elle est très savoureuse ! Mais malheureusement, le dernier jour j'ai perdu ma valise à l'aéroport. J'ai été stressée énormément, mais finalement je l'ai trouvée, avec l'aide du personnel de l'aéroport. J'ai aimé beaucoup Isarel – les gens, la cuisine et les monuments. Domage, que tout était très cher. Je t'embrasse, Monika

Komentář:

V práci jsou vhodně a v odpovídající míře podrobnosti rozpracovány všechny body zadání, podstata myšlenky je jasně a srozumitelně vysvětlena. Text neobsahuje irelevantní myšlenky. Žák tedy za oddíl IB získá celkem 3 body.

7.2.2 ORGANIZACE A KOHEZE TEXTU**■ Oddíl IIA**

V oddíle IIA posuzujeme, zda je text **souvislý s lineárním sledem myšlenek** a zda je **vhodně členěný/organizovaný**.

II – Organizace a koheze textu	
A – Organizace, koherence	
3	<ul style="list-style-type: none"> Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je vhodně členěný/organizovaný.
2	<ul style="list-style-type: none"> Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je většinou vhodně členěný/organizovaný.
1	<ul style="list-style-type: none"> Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný.
0	<ul style="list-style-type: none"> Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Text není vhodně členěný/organizovaný.

1. deskriptor

Linearitou textu rozumíme, že text jednoznačně plyne, **myšlenky** v něm **jsou řazeny lineárně a logicky za sebou** (např. časová/dějová posloupnost u vyprávění nebo u popisu, či postup od nejdůležitějšího k méně podstatnému u charakteristiky) a žák v textu „naskáče“ od jednoho tématu k druhému. Čtenář nemusí vynakládat úsilí na pochopení textu a nemusí se vracet k jeho předchozím částem, aby mu bez potíží porozuměl.

2. deskriptor

Ve druhém deskriptoru posuzujeme **členění textu z hlediska myšlenkového a obsahového**, tj. zda informace tvoří uzavřené myšlenkové celky. V rámci těchto myšlenkových celků posuzujeme zároveň uspořádání informací.

Myšlenkové celky by se měly odrazit v grafickém členění textu, tj. tvořit samostatné odstavce. Jednotlivé dílčí body zadání zpravidla určují myšlenkové celky, resp. uspořádání do odstavců. Ve druhé části písemné práce členění textu do odstavců není vyžadováno.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA platí **vnitřní podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**. Pokud je tedy výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přikloní k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Například:

V 1. části písemné práce žák obdrží za první deskriptor v oddíle IIA 3 body a za druhý deskriptor 2 body. Výsledná bodová hodnota před zaokrouhlením je 2,5. Žák tedy obdrží za oddíl IIA celkově 3 body, protože se hodnotitel přiklonil k většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru – za ten žák získal 3 body. Pokud by žák obdržel za první deskriptor 2 body a za druhý body 3, výsledné hodnocení za oddíl by bylo 2 body.

Při výsledném hodnocení také opět platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

Příklad souvislého, lineárního textu:

J'ai des nouvelles pour toi, je voudrais te raconter surtout l'histoire de mes vacances en Espagne, où j'ai passé 10 jours. C'est un pays magnifique avec bien d'attraits. J'ai aimé le plus sa capitale que j'ai visité avec mon ami Pablo. Les montagnes de sud étaient de même splendides. Là-bas, j'ai été logé dans une cabane authentique à l'atmosphère agréable. Après avoir vu la plupart du parc national montagnard, j'ai continué vers le nord.

Příklad nesouvislého, nelineárního textu:

On a visité plusieurs monuments. Il a fait très froid. Le premier était le Louvre et puis on a pris le déjeuner. Plus tard, on a visité la cathédrale. On est rentré à l'hôtel et puis j'ai mal à la tête. Mais Paris est quand même la ville très jolie. La journée prochaine, j'ai vu aussi Sacre-Coeur. Le voyage en Tchèque s'est enfin aussi bien passé.

■ Oddíl IIB

V oddíle IIB hodnotíme prostředky textové návaznosti (PTN)³, jimiž se realizuje spojitost, soudržnost textu (koheze). Hodnotíme, jak tyto použité prostředky **ovlivňují význam sdělení** (zda brání/nebrání porozumění), **v jakém rozsahu** jsou použity a zda jsou **použity správně a vhodně**.

Mezi prostředky textové návaznosti (PTN) řadíme nejen spojky a spojovací výrazy, ale také např.

- **zájmena osobní, ukazovací, odkazovací, přivlastňovací, vztažná, neurčitá; zájmenná příslovce a příslovce** (*Elle était amoureuse de Pierre, mais il/qui ne le savait pas. Nous y étions heureux. Là, il y avait du monde.*)
- **správné užití určitého a neurčitého členu** (*On nous a logé dans une chambre lumineuse. ... La chambre a été très bien meublée.*)
- **užití předmětu přímého a nepřímého** (*Elle voit très peu son père. La dernière fois qu'elle l'a vu, elle...*)
- **použití synonym** (*Pierre a une nouvelle voiture. Cette auto roule très vite.*)
- **obecnějšího či specifitějšího pojmenování** (*J'ai un chien. C'est un animal très fidèle.*)
- **opakování** (*Sur ce château vivait un roi. Ce roi avait trois filles.*)
- **zobecnující podstatná jména** (*J'aimerais bien savoir quand la situation économique de notre pays sera meilleure. Ce problème m'intéresse vraiment.*)
- **parafráze výrazů** (*La lumière s'était éteinte et la musique régna la salle. Cet événement splendide et merveilleux faisait du bien à son cœur.*)

3 Obecný přehled PTN viz příloha 6.

- tzv. **konektory, tedy spojky a spojovací výrazy, které slouží k vyjádření vztahu na různých úrovních mezi:**
  - **jednotlivými větnými členy, větami a souvětími** (např. *et, mais, que, donc, parce que, de plus, puis, par exemple, par contre*)
  - **odstavci a textovými celky** (např. *d'abord, ensuite, pour finir; au début, à la fin*)
- **časová posloupnost, časová souslednost, vyjádření příčinných souvislostí**

II – Organizace a koheze textu	
B – Koheze, prostředky textové návaznosti	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je široký. • PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je většinou široký. • PTN jsou většinou použity správně a vhodně.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je ve větší míře omezený. • PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.
0	<ul style="list-style-type: none"> • PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.

1. deskriptor

V tomto deskriptoru hodnotíme, zda případné chyby v použitých prostředcích textové návaznosti **brání porozumění textu/části textu**. Tyto chyby označujeme jako chyby „globální“. Příklad globální chyby: není jasné, k čemu odkazuje odkazovací zájmeno nebo spojka, která brání porozumění sdělení. V rámci tohoto deskriptoru se hodnotí také chyby pod požadovanou jazykovou úrovní.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, jakou **šíři prostředků textové návaznosti** pisatel vzhledem k zadání (a úrovni obtížnosti) použil.

3. deskriptor

Ve třetím deskriptoru hodnotíme **správnost a vhodnost použitých prostředků textové návaznosti**. Příkladem chybného použití může být i jejich absence.

Pokud žák získá za tento deskriptor 0 bodů, získá 0 bodů celkově za oddíl IIB, práce je však hodnocena dále.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB:

Při stanovení výsledného počtu bodů platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

■ Příklady vhodného užití spojovacích výrazů a PTN:

En été, j'étais avec mes parents en Croatie. On y a passé une semaine comme chaque année. D'abord, le séjour s'est bien déroulé, mais à la fin, nous avons vécu un petit ennui parce que j'ai perdu mon porte-monnaie. Heureusement, tout a bien fini. Quand nous sommes rentrés à Rome, nous n'avons pas pu trouver

nos billets, ce qui nous a empêché le retour chez nous. On a donc dû y passer encore une journée dont on a profité pour visiter le centre.

■ **Příklady nedostatečného/nevhodného užití spojovacích výrazů a PTN:**

Le mois dernier, j'ai passé les vacances en Italie. On a loué le bateau. Et on a visité une île de Goli. J'ai aimé l'île de Goli. Mais le vent était fort, nous avons dû rentrer. La météo dans la télé était bonne et ce n'était pas vrai.

On était au restaurant et après à la discothèque. J'ai beaucoup d'amis et on s'est bien amusé. Après, on est rentrés chez soi et on était très fatigués. C'était une soirée superbe.

7.2.3 SLOVNÍ ZÁSoba A PRAVOPIS

V rámci písemné práce je posuzována **správnost a rozsah použité slovní zásoby a správnost pravopisu**. Šíře použité slovní zásoby je vždy posuzována vzhledem k zadání písemné práce (jednotlivým bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod požadovanou délkou** (pod spodní hranici požadovaného intervalu slov).

Dodržení tématu / komunikační situace je jednou ze základních podmínek pro posuzování přesnosti a rozsahu slovní zásoby v písemné práci. Je-li například v zadání písemné práce požadováno, aby žák uvedl, že se přestěhoval a popsal svůj nový byt/dům, v písemné práci očekáváme výrazy pro „stěhování“ a „bydlení“.

Nutno upozornit, že písemné práce jsou hodnoceny v souladu s novými pravidly francouzského pravopisu, nicméně však také ve shodě s ustanovením Francouzské akademie, podle něhož jsou obě pravopisné formy, pakliže je daný výraz má, považovány za správné (viz příloha „Reforma francouzského pravopisu“).

■ **Oddíl IIIA**

V oddíle IIIA posuzujeme písemnou práci z hlediska **typu a množství chyb ve slovní zásobě a pravopise**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, a to tehdy, jestliže žák napíše text o 1 a více intervalů kratší. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

III – Slovní zásoba a pravopis	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většině) textu. Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

Pokud se v písemné práci objeví chyba ve slovní zásobě, posuzujeme, o jaký typ chyb jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto posuzujeme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné posuzovat vždy v kontextu dané práce.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tak narušuje komunikační záměr**. Globální chyby mohou být zapříčiněny například:

- výběrem nesprávného slova ve slovníku, jako v případě dvojice sloves *découvrir* a *inventer*.
- vynechání důležitého slova/slov ve větě může vést k nesrozumitelnému sdělení, např. *Mon nouvel √ est grand*. (Nevíme, co nového je velké.)

Nous √ dans le bus. (Chybí významové sloveso, a proto si nelze domyslet význam sdělení pisatele.)

- nečitelností výrazu.

Mezi globální zahrnujeme i ty chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, svým charakterem jsou však **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit, např.

Pendant les vacances j'ai travaillé, j'ai été par exemple à Paris. (záměna sloves *voyager* a *travailler*)

Il fait froid et il pleure aujourd'hui. (záměna slovesa *pleurer* a *pleuvoir*)

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňkové podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny například intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor. Při hodnocení se bere v úvahu například i to, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby lokální**. Jsou jimi takové chyby, které nemění význam okolního textu (působí jen „lokálně“), **nemají zásadní vliv na porozumění sdělení**. Často se jedná o chyby následujícího typu:

- pravopisné chyby: např. *apres (après), parce-que (parce que)*
- nesprávný tvar vhodného slova: např. *la pisine (la piscine)*
- nevhodný výraz nehodící se do daného kontextu: např. *travailler/bosser, vachement/vraiment*.

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, **je-li text kratší, než je jeho požadovaná délka**. Bez tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Napsání textu delšího než je požadovaný rozsah není proto v tomto oddíle nijak penalizováno.**

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl platí několik vnitřních podmínek:

- **1. deskriptor** za globální chyby **je nadřazen** 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém z deskriptorů **1 bod, nemůže již za celý oddíl získat 3 body**.
- Deskriptor pracující s délkou textu **nesmí** žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Ukázka správně a vhodně použité slovní zásoby a pravopisu:

En été, j'étais avec mes parents en Croatie. On y a passé une semaine comme chaque année. D'abord, le séjour s'est bien déroulé, mais à la fin, nous avons vécu un petit ennui parce que j'ai perdu mon porte-monnaie. Heureusement, tout a bien fini. Quand nous sommes rentrés à Rome, nous n'avons pas pu trouver nos billets, ce qui nous a empêché le retour chez nous. On a donc dû y passer encore une journée dont on a profité pour visiter le centre.

■ Oddíl IIIB

V oddíle IIIB posuzujeme **rozsah slovní zásoby** a to vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Na šíři slovní zásoby může mít vliv jak odchýlení se od tématu, tak i nezpracování/nerozpracování některého z bodů zadání, protože hodnotiteli bude chybět očekávaná slovní zásoba ve vztahu k zadání.

III – Slovní zásoba a pravopis	
B – Rozsah	
3	• Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
2	• Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
1	• Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
0	• Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).

Ke zhodnocení kvality/šíře slovní zásoby pomohou hodnotiteli odpovědi na následující otázky:

- Využil žák slovní zásobu, kterou mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil některý z bodů zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře slovní zásoby?
- Opakuje žák stále tytéž výrazy?
- Opakuje/opisuje žák výrazy ze zadání?
- Odpovídá použitá slovní zásoba dané úrovni obtížnosti?

Do šíře slovní zásoby jsou počítány pouze ty lexikální prostředky, které jsou v textu použity vhodně z hlediska významového a jejichž pravopisná podoba je správná.

■ Ukázka 1

Zadání k 1. části písemné práce

Představte si následující situaci: Strávil/a jste letní prázdniny v zahraničí. S pobytem jste byl/a spokojený/á, ale na konci prázdnin se něco pokazilo. Napište **dopis** svému kamarádovi/své kamarádce z Francie v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kde** jste prázdniny strávil/a;
- **popíšete** alespoň **dvě** místa, která jste navštívil/a;
- **sdělíte, co** se na konci pobytu stalo;
- **vysvětlíte, jak** jste situaci vyřešil/a;
- **shrnete, co** se vám na pobytu líbilo/nelíbilo.

Chère Christine!

Comment vas-tu? J'ai quelque nouvelles pour toi, surtout je veux te raconter l'histoire de mon séjour en Israël, où j'ai été pendant les vacances d'été. Israël est un pays magnifique. J'ai visité le sud d'Israël et la capitale. Quand j'ai visité le sud d'Israël, j'ai habité à Eilat. C'est une ville près de la mer, avec beaucoup des plages. L'atmosphère ici est vraiment géniale! Il y a beaucoup des cafés, des magasins et des discothèques. Les gens sont très sympathiques. Après, je suis restée pour deux semaines à la capitale, Tel Aviv. J'ai admiré l'atmosphère et l'architecture, parce-que j'aime le style qui s'appelle bauhaus. J'ai aussi amélioré mon niveau d'hébreu, les gens ont été communicatives et toujours souriants. Et la cuisine

israelienne, elle est très savoureuse ! Mais malheureusement, le dernier jour j'ai perdu ma valise à l'aéroport. J'ai été stressée énormément, mais finalement je l'ai trouvée, avec l'aide du personnel de l'aéroport. J'ai aimé beaucoup Israël – les gens, la cuisine et les monuments. Domage, que tout était très cher. Je t'embrasse, Monika

Komentář:

V uvedeném textu se žák nedopustil žádné globální chyby, objevuje se zde však 6 chyb lokálních – *parce-que*, *amélioré*, *malheureusement*, *domage*, *énormément*, *habiter* × *être* *logé*. Žák prokázal velkou šíři slovní zásoby – rozvitá spojení, detailní popis požadovaný zadáním pomocí hodnotících adjektiv. Práce z hlediska přesnosti a rozsahu slovní zásoby zcela odpovídá požadavkům kladeným na maturitní práci. Ve sloupcích IIIA i IIIB získá žák po 3 bodech.

■ Ukázka 2

Zadání ke 2. části písemné práce

Během letních prázdnin hlídáte přátelům ve Francii dům. Už více než týden jste neviděl/a jejich kočku. Myslíte si, že se zaběhla. Napište **zprávu** do místních novin v rozsahu **60–70 slov**, ve které:

- **vysvětlíte**, kdy a kde jste kočku viděl/a naposledy;
- **popíšete**, jak vypadá;
- **navrhnete** odměnu pro nálezce;
- **uvedete** na sebe kontakt.

Bonjour,
j'ai besoin de l'aide ! Mon chat s'est égaré. Pour la dernière fois je l'ai vu lundi le 13 août 2012 dans mon jardin. J'habite dans le quartier Marais, 9 rue F. Villon.
Le chat est noir, avec la pelage longue. Il a les yeux verts. J'offre la récompense en argent pour la personne qui le trouvera. La récompense est 50 €.
Si vous avez vu le chat, vous pouvez téléphoner au numero 6045297858 ou écrire l'e-mail. Mon adresse électronique est dddd@yahoo.com. Je vous remercie pour toutes les informations !
Jana Nová

Komentář:

Text je o dva intervaly delší. Žák se v něm nedopustil žádné globální chyby (3 body). Dopustil se však 3 chyb lokálních: *la pelage* (chybný rod), *numero* (chybějící accent aigu), *en argent* – proto za druhý deskriptor oddílu III získá žák 3 body. Slovní zásoba je široká a vhodně použitá. Pisatel tedy celkově získá ve sloupci III 3 body.

7.2.4 MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY

V posledním sloupci kritérií hodnocení posuzujeme, zda jsou **mluvnické prostředky použity správně** a jaký je jejich **rozsah** vzhledem k ověřované úrovni obtížnosti a požadavkům v zadání písemné práce (bodech zadání). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod spodní hranici požadovaného intervalu slov**.

Míra splnění zadání je klíčová pro posuzování úrovně gramatické kompetence žáka ve vztahu ke komunikačnímu záměru, tj. zda a jakým způsobem (přesnost, rozsah), žák sdělil to, co sdělit měl. Pokud je v zadání požadováno například psát o akci, která již proběhla, očekáváme správné použití minulého času. Má-li žák na základě jednoho z bodů zadání například něco porovnat, očekáváme použití komparativu.

■ Oddíl IVA

V oddíle IVA hodnotíme písemnou práci z hlediska **typu a počtu chyb v použitých mluvnických prostředcích**, posuzujeme jejich **charakter a počet**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, respektive skutečnost, kdy žák napsal text kratší o 1 a více intervalů. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

Pokud se v písemné práci objeví **chyba v mluvnických prostředcích, posuzujeme, o jaký typ chyby jde**. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto hodnotíme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné vždy posuzovat v kontextu konkrétní práce.

IV – Mluvnické prostředky	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu. Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většině) textu. Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1. deskriptor

Pomocí prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tedy narušuje komunikační záměr**. Mezi globální zahrnujeme i ty chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, svým charakterem jsou však **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit. Do této kategorie mohou v závislosti na kontextu patřit např.

- Chybně tvořené slovesné tvary/časy (základní požadované časy jsou přítomný čas, le passé composé, l'imparfait, le futur proche a le futur simple), např. *je suis parlé*.
- Chybějící syntaktické členy (podmět, přísudek), např. *¶ vais au cinéma*.

- Chyby ve slovosledu, např. *Je dis toi* (může znamenat *Je te dis*, ale také *Je dis : « toi »*.)
- Chyby v předložkách po vyjádření množství, např. *beaucoup des étudiants*.
- Použití dvojitého záporu, např. *Je ne veux pas rien*.
- Chybně použité ukazovací nebo přivlastňovací zájmeno, např. *cet vacances*.
- Chybějící shoda, např. *La maison est fermé*.

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny stejné doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor v oddíle IIIA. Při hodnocení je také bráno v úvahu, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **lokální chyby**. Lokální chyba je taková chyba, která **nemění význam okolního textu, a nemá tedy zásadní vliv na porozumění sdělení**. Nejčastěji se jedná o chyby následujícího typu:

- chybějící shoda s předmětem přímým v le passé composé (*C'est une très belle femme. Je l'ai vu hier.*)
- postavení přídavného jména (*un intelligent garçon*)
- postavení zájmen předmětu přímého a nepřímého (*Je lui le donne.*)

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je využíván při hodnocení v případě, že je text kratší, než je požadovaná délka stanovená v zadání. Bez použití tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší.

Delší text než je požadovaný rozsah textu není proto v tomto oddíle nijak penalizován.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl platí několik vnitřních podmínek:

- **1. deskriptor** za globální chyby **je nadřazen** 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém deskriptoru **1 bod, nemůže již získat za celý oddíl 3 body**.
- Deskriptor pracující s délkou textu **nesmí** žákovi přilepšit.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Oddíl IVB

Rozsah použitých gramatických prostředků je posuzován vždy vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání) a ověřované úrovni obtížnosti.

IV – Mluvnické prostředky	
B – Rozsah	
3	• Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
2	• Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
1	• Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
0	• Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).

Ke zhodnocení kvality/šíře mluvnických prostředků pomohou hodnotiteli i odpovědi na následující otázky:

- Jsou mluvnické prostředky použity v závislosti na zadání v dostatečné šíři?
- Využil žák mluvnické prostředky, které mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil nějaký bod zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře použitých mluvnických prostředků?
- Odpovídají použité mluvnické prostředky dané úrovni obtížnosti?

Do rozsahu posuzovaných mluvnických prostředků se započítávají pouze ty konstrukce, které jsou použity správně. Pokud pisatel v některém gramatickém jevu chybí, ale na jiném místě v textu ho použije správně, je daný jev do rozsahu mluvnických prostředků započítán v případě, že je tomu tak alespoň v polovině případů.

Příklad:

V textu se vyskytnou dvě věty v trpném rodě, z nichž v jedné je trpný rod užit chybně a ve druhé správně. V tomto případě hodnotitel započítává zvládnutí trpného rodu do rozsahu mluvnických prostředků. Pokud budou v práci tři věty v trpném rodě, z nichž pouze v jedné bude uveden bezchybně, nebude tato konstrukce započítávána do šíře použitých mluvnických prostředků, protože pisatel dostatečně neprokázal její zvládnutí.

Při hodnocení rozsahu mluvnických prostředků může hrát roli i to, zda byly zmíněny body zadání a v jaké míře byly rozpracovány. Opomene-li například žák bod zadání, ve kterém má uvést, co bude dělat o prázdninách, v písemné práci může chybět očekávaný budoucí čas. Pisatel však nemusí být v případě nezpracovaného bodu zadání penalizován za šíři mluvnických prostředků vždy, neboť očekávané gramatické jevy se mohou objevit i v jiné části textu.

■ **Ukázka 1****Zadání 1. části písemné práce:**

Představte si následující situaci: Strávil/a jste letní prázdniny v zahraničí. S pobytem jste byl/a spokojený/á, ale na konci prázdnin se něco pokazilo. Napište **dopis** svému kamarádovi/své kamarádce z Francie v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kde** jste prázdniny strávil/a;
- **popíšete** alespoň **dvě** místa, která jste navštívil/a;
- **sdělíte, co** se na konci pobytu stalo;
- **vysvětlíte, jak** jste situaci vyřešil/a;
- **shrnete, co** se vám na pobytu líbilo/nelíbilo.

Chère Julie,

En été j'étais avec mes parents en Croatie. On y a passé une semaine comme chaque année. Mais cette fois on habitait dans un grand hôtel avec une piscine parce que les appartements de Marco ont été fermés. Chaque matin j'ai fait du jogging avec mon frère et après nous avons nagé dans la mer. Pendant après-midi on était dans l'hôtel parce que il faisait trop chaud. Moi je lisais des livres et Petr surfait sur Internet. Vers 4 heures on faisait une promenade au bord de la mer. C'était incroyable. Le soir on mangeait dans restaurant avec les repas typiques.

Nous avons visité Split, c'était vraiment joli ! Nous nous sommes promenés au centre, j'ai acheté quelques cadeaux. Le temps faisait beau et chaud, le soleil brillait mais le dernier jour il a commencé à pleurer et il a fait froid. Nous sommes restés à l'hôtel. C'était dommage. J'ai aimé ces vacances, je ne change pas rien. Je t'embrasse.

Eva

Komentář:

Žák se dopustil 4 globálních chyb (cet vacances, je ne change pas rien, pendant V après-midi, dans V restaurant). Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký. Žák získal v oddíle IVA celkem 2 body a v oddíle IVB také 2 body.

■ **Ukázka 2****Zadání 2. části písemné práce:**

Během letních prázdnin hlídáte přátelům ve Francii dům. Už více než týden jste neviděl/a jejich kočku. Myslíte si, že se zaběhla. Napište **zprávu** do místních novin v rozsahu **60–70 slov**, ve které:

- **vysvětlíte**, kdy a kde jste kočku viděl/a naposledy;
- **popíšete**, jak vypadá;
- **navrhnete** odměnu pro nálezce;
- **uvedete** na sebe kontakt.

Le petit chat est perdu. Je l'ai vu la dernier fois devant notre maison. Il e blanc. Il a deux ans donc il n'a pas très grand. Il s'appelle Roxy et il etait vraiment cher. Si quelqu'un l'a vu, téléphone-moi! Mon numéro de téléphone est 7244444445. Ou vous pouvez envoyer un e-mail à mon adress kf@yahoo.com. Je serait reconnaissant pour chacun messag.
Merci.

Komentář:

Žák se dopustil 2 globálních chyb (il e blanc, je serait) a 2 chyb lokálních (dernier fois, chacun/chaque). Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký - není zpracován Z3, Z1 je jen částečně rozpracován, v textu je použito le passé composé a přítomný čas. Ve sloupci IV tedy žák obdrží celkově 2 body.

8 PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: TITULNÍ STRANA TESTOVÉHO SEŠITU

FRANCOUZSKÝ JAZYK

FJMZP13C0T01

PÍSEMNÁ PRÁCE

Maximální bodové hodnocení: 36 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Písemná práce obsahuje 2 části.
- Časový limit pro řešení je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby a slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu.
- U každé části je uveden maximální počet bodů.
- Pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

2 Pravidla správného zápisu práce

- Pište **modrou nebo černou** propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Hodnoceny budou **pouze práce zapsané v záznamovém archu**.
- **Pište pouze do ohraničených polí** v záznamovém archu. Zápisy odpovědí mimo tato pole nebudou hodnoceny.
- **Rozsah požadované odpovědi** je v instrukcích každé části vymezen počtem slov. V záznamovém archu je tento rozsah orientačně vyznačen řádky a údajem o počtu slov vedle příslušných řádků.
- Řádky na **šedém podtisku** využijte v případě, že jste jednotlivé odstavce v odpovědi oddělovali vynechanými řádky nebo jste v textu škrtili apod.
- **Pište ČITELNĚ. Nečitelný text nebude hodnocen.**
- **Při psaní rozlišujte velká a malá písmena!**

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

STR. 2

[illegible]

PŘÍLOHA 3: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 1. ČÁST PÍSEMNÉ PRÁCE

I – Zpracování zadání/obsah		II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
A – Zadání		A – Organizace, koheze	A – Přesnost	A – Přesnost
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je vhodné členěný/organizovaný. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší). 			
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je většinou vhodně členěný/organizovaný. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 			
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 	<ul style="list-style-type: none"> Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 			
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 	<ul style="list-style-type: none"> Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Text není vhodně členěný/organizovaný. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většině) textu. Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většině) textu.² Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.
	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 			
B – Rozsah, obsah		B – Koheze, prostředky textové návaznosti	B – Rozsah	B – Rozsah
3	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text neobsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je široký. PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodné. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 			
2	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je většinou široký. PTN jsou většinou použity správně a vhodné. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 			
1	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je ve větší míře omezený. PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodné. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání nejsou rozpracovány. 			
0	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání nejsou rozpracovány. 	<ul style="list-style-type: none"> PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání nejsou rozpracovány. 			

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k předmětu textu.

2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úrovní obtížnosti.

PŘÍLOHA 4: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 2. ČÁST PÍSEMNÉ PRÁCE

	I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu / části textu. PTN jsou většinou použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (4–6 chyb). Text je o 1 interval kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (4–6 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu / části textu. PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb). Text je o 2 intervaly kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Body zadání nejsou rozpracovány. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 	<ul style="list-style-type: none"> Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Chyby v PTN brání porozumění textu / části textu. PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většine) textu.² Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většine) textu.² Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.

2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úrovní obličnosti.

PŘÍLOHA 5: REFORMA FRANCOUZSKÉHO PRAVOPISU

V roce 1990 přijala Francouzská akademie na 400 návrhů pravopisných úprav. Navržené změny umožnily vystihnout vývoj pravopisných praktik, přiblížit jejich užívání mluvené podobě jazyka a učinily pravopis více systematickým. V současné době stará i nová pravidla pravopisu platí současně: nová pravidla vešla v platnost, nicméně stará jsou stále tolerována jako správná. Jedná se tedy více méně o doporučení, nikoliv o nařízení; jako závazná jsou považována pravidla obojí. Ve frankofonním světě jsou obě pravopisné formy zohledňovány také při všech státních a školních zkouškách a žák nemůže být ani za jednu formu, již si pro svůj písemný projev zvolí, penalizován. Totéž platí při hodnocení písemného projevu společné části maturitní zkoušky.

Připomeňme si 10 hlavních pravidel pravopisných změn:

- 1) Složené číslovky jsou systematicky spojovány spojovníkem. Např. *vingt-et-un, deux-cents, un-million-cent, trente-et-unième*.
- 2) U složenin typu *pèse-lettre* (sloveso + podstatné jméno) nebo *sans-abri* (předložka + podstatné jméno) druhá část přibírá známku množného čísla pouze tehdy, je-li celý výraz v množném čísle. Např. *un compte-goutte, des compte-gouttes; un après-midi, des après-midis*.
- 3) U jistých slov a také u budoucího času a podmiňovacího způsobu sloves, jež se časují podle vzoru *céder*, dáváme přednost „accent grave“ před „accent aigu“. Např. *évènement, réglementaire, je cèderai, ils règleraient*.
- 4) „Accent circonflexe“ byl odstraněn ze samohlásek *i* a *u*. Zůstává však zachován ve slovesných tvarech v passé simple a konjunktivu (Např. *cout; entraîner, nous entraînons; paraître, il paraît*), dále ve 4 slovech, kde slouží k odlišení významu (*dû, mûr, sûr, jeûne(s)*) a formách slovesa *croître*: *je crois, tu crois*.
- 5) Slovesa s koncovkou *-eler* a *-eter* se časují podle vzoru *peler* nebo *acheter*. Slova od nich odvozená končí na *-ment* přebírají grafickou podobu sloves. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze slovesa *appeler, jeter* a jejich složeniny (včetně *interpeler*). Např. *j'amoncèle, amoncèlement, tu époussèteras*.
- 6) Množné číslo přejatých slov se tvoří stejným způsobem jako u slov původu francouzského. Totéž platí o připojování akcentů. Např. *des matchs, des miss, revolver*.
- 7) U jistého počtu slov došlo k vytvoření složenin, zejména u slov složených z předpony *contr(e)-, entr(e)-, extra-, infra-, ultra-*. Např. *contrappel, entretemps, extraterrestre, tictac, weekend, portemonnaie*.
- 8) Slova, jež se dříve psala se zdvojenou souhláskou (*-olle, -otter*), se nadále píšou se souhláskou jednoduchou. Totéž platí i pro slova z nich odvozená (Např. *frisoter, frisotis*). Výjimkami jsou slova *colle, folle, molle* a slova stejného základu jako podstatné jméno *-otte* (Např. *botter, de botte*).

- 9) Znaménko tréma se umísťuje nad vyslovenou samohlásku (-güe- a -güi-) a do několika dalších slov bylo přidáno. Např. *aigüe, ambigüe; ambigüité; argüer*.
- 10) Došlo k odstranění některých nepravidelností. Např. *asséner, assoir, charriot, joailler, relai*.

Kompletní seznam pravopisných změn i jednotlivá slova, kterých se týkají, můžeme sledovat na internetovém portálu www.orthographe-recommandee.info.

Zdroj: La nouvelle orthographe, parlons-en! [online]. [cit. 2012-9-7].

Dostupný z: <http://www.orthographe-recommandee.info/miniguide.pdf>.

PŘÍLOHA 6: PROSTŘEDKY TEXTOVÉ NÁVAZNOSTI

Prostředky textové návaznosti (PTN) jsou konkrétní realizací koherence textu. Koherencí textu rozumíme soudržnost dvou či více elementárních textových jednotek (výpovědí nebo jejich částí), které společně tvoří text; jedná se o obsahovou souvislost. Často si pod pojmem prostředky textové návaznosti představujeme pouze spojky a spojovací výrazy, ale jejich škála je mnohem větší. Může se jednat o prostředky jak v rovině lexikální, gramatické, tak i syntaktické.

Mezi prostředky textové návaznosti patří zejména:

■ **Substituce** (nahrazování)

Plnovýznamová substantiva	Opakování	<i>Sur ce château vivait un roi. Ce roi avait trois filles.</i>
	Synonymie	<i>Pierre a une nouvelle voiture. Cette auto roule très vite.</i>
	Hyponymie / hyperonymie (podřazenost/nadřazenost)	<i>J'ai un chien. C'est un animal très fidèle.</i>
	Antonymie (kontextově daná)	<i>Au début nous étions enchantés, à la fin très déçus.</i>
	Parafráze významu výrazu	<i>La lumière s'était éteinte et la musique régna la salle. Cet événement splendide et merveilleux faisait du bien à son cœur.</i>
Zobecňující substantiva	question, problème, demande, suggestion, but, exemple, chose ...	<i>J'aimerais bien savoir quand la situation économique de notre pays sera meilleure. Je ne comprends pas votre question. Ce n'est pas toujours mieux ?</i>
Složeniny		<i>Dans l'industrie on utilise les acides. L'acide sulfurique est la plus forte...</i>
Zájmena	Zájmena osobní	<i>Elle était amoureuse de Pierre. Mais il ne le savait pas.</i>
	Zájmena vztažná	<i>Il ferait tout pour son père, qu'il aime tellement.</i>
	Zájmena ukazovací	<i>Tu l'as vu ? Qui ? Ce garçon qui a traversé la rue.</i>
	Zájmena přivlastňovací	<i>J'aime ma mère.</i>
	Reciproční zájmena	<i>Ils s'aiment.</i>
	Neurčitá zájmena	<i>Nous avons décidé de ne pas y aller. Mais quelques uns n'étaient pas d'accord.</i>
Příslovce	Zástupná příslovce	<i>Je voulais aller au cinéma. Finalement je n'y suis pas allé(e).</i>
Adjektiva	Odkazovací adjektiva	<i>Le président de la société, le directeur de la filière et même son adjoint sont venus. Ce dernier a été largement interrogé.</i>

■ **Elipsa (výpustka)** – vynechávání jistých výrazů

např. A: *Tu viens ce soir.*

B: *Oui, je viens.* (vynecháno « *ce soir* »)

■ **Syntaktické prostředky**

	Vztah	Spojky a spojovací výrazy	Příklad
Spojky souřadící	Slučovací	et, ni	<i>J'ai acheté des pommes et des poires.</i>
	Odporovací	mais, pourtant, au contraire, en revanche, cependant, néanmoins	<i>Je n'ai pas vu Jeanne, mais Pauline.</i>
	Stupňovací	de plus, mais encore, mais aussi, non seulement ...	<i>Non seulement par la raison, mais encore par le cœur.</i>
	Vylučovací	ou, ou bien, ou ... ou, soit ... soit	<i>Soit lui, soit un autre.</i>
	Důsledkový	donc, c'est pourquoi, par conséquent, ainsi ...	<i>C'est un homme désintéressé, donc honnête.</i>
	Důvodový a vysvětlovací	car, en effet, à savoir, c'est à dire	<i>Ouvrez les fenêtres, car il fait trop chaud dans cette pièce.</i>

Spojky podřadící	Spojky vět obsahových		(podmětné, předmětné) připojují se k řídící větě spojkou que nebo spojkovými souslovími à ce que, de ce que.	Je crois que vous avez raison.
	Spojky vět vztahných		(přívlastkové) jsou k řídící větě připojeny vztahným zájmenem qui, que, quoi, lequel, dont, nebo vztahným příslovcem où.	Connaissez-vous le jeune homme qui nous a salués ?
	Časový	Časový	quand, comme, lorsque, que, si, alors que, à mesure que, après que, au fur et à mesure, au moment où, aussitôt que, avant que, depuis que, en attendant que, pendant que, tandis que, tant que, une fois que ...	Quand vous y penserez, vous me rapporterez le livre.
			comme, puisque, parce que, attendu que, d'autant que, c'est que, ce n'est pas que, d'autant plus que, du moment que, du fait que, étant donné que, non pas que, non que, surtout que, vu que	Nous pouvons faire une promenade, parce que nous avons encore le temps.
			que, pour que, afin que, de crainte que, de peur que	Je suis venu vous voir pour que nous puissions nous mettre d'accord.
	Spojky vět přísllovečných	Účelový	que, de façon que, de manière que, de sorte que, en sorte que, de telle manière, de telle façon	Il prononce de telle façon qu' on le comprend très bien.
			si, quand, que, à condition que, à moins que, au cas où, dans le cas où, même si, pour peu que, pourvu que, quand bien même, selon que, soit que ... soit que, suivant que, supposé que, une fois que ...	Même si j'avais beaucoup d'argent, je ne pourrais pas payer un loyer si élevé.
			quoique, alors que, au lieu que, bien loin que, bien que, encore que, malgré que, pendant que, tandis que ...	Il fait bon chez vous, tandis que chez nous il gèle.
	Odporovací a připustkový	Výjimečný a doplňovací	excepté que, sauf que, si ce n'est que, outre que	Ces deux paquets sont semblables, excepté que celui-ci est plus lourd que l'autre.
			sans que	Ne faites rien sans que nous soyons avertis.
			comme, ainsi que, aussi bien que, autant que, comme si, de même que, en tant que, pour autant que	Je pense beaucoup à vous, ainsi qu' à toute la famille.